STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA KONZUM d.d. I USPOREDBA S ODABRANIM KONKURENTIMA Mentor:

Čugura, Zrinka

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:012083

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA KONZUM d.d. I USPOREDBA S ODABRANIM KONKURENTIMA

Mentor:
prof. dr. sc. Snježana Pivac

Student:
univ.bacc.oec. Zrinka Čugura, 2141744

Split, kolovoz, 2016.

Sadržaj:

1. UVOD 3

1.1. Problem istraživanja 3

1.2. Predmet istraživanja 4

1.3. Istraživačke hipoteze 7

1.4. Ciljevi istraživanja 8

1.5. Metode istraživanja 8

1.6. Doprinos istraživanja 9

1.7. Struktura diplomskog rada 10

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA 11

2.1.Vrste, sadržaj i struktura financijskih izvještaja 11

2.1.1. Bilanca 12

2.1.2. Račun dobiti i gubitka 12

2.1.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti 13

2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima 13

2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala 14

2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje 14

2.2. Pokazatelji poslovanja 15

2.2.1. Tradicionalni pokazatelji likvidnosti 15

2.2.2. Tradicionalni pokazatelji zaduženosti 16

2.2.3. Tradicionalni pokazatelji aktivnosti 16

2.2.4. Tradicionalni pokazatelji ekonomičnosti 17

2.2.5. Tradicionalni pokazatelji profitabilnosti 18

3. ANALIZA POSLOVANJA KONZUMA d.d. OD 2010. DO 2014. GODINE 19

3.1. Konzum d.d. 19

3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja 19

3.2.1. Horizontalna analiza bilance 20

3.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka 27

3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja 30
3.3.1. Vertikalna analiza bilance 30
3.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka 33
3.4. Analiza putem pokazatelja 35
4. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA KONZUMA d.d. U USPOREDBI S ODABRANIM KONKURENTIMA 47
4.1. Odabrani konkurenti 47
4.1.1. Plodine 47
4.1.2. Lidl Hrvatska 48
4.1.3. Kaufland Hrvatska 50
4.1.4. Tommy 51
4.1.5. Studenac 52
4.2. Komparativna analiza poslovanja Konzuma d.d. i odabranih konkurenata 53
4.2.1. Klasifikacija poduzeća pomoću multivariantne Cluster analize 53
4.2.2. Rangiranje poduzeća pomoću višekriterijske PROMETHEE metode 58
5. ZAKLJUČAK 62
SAŽETAK 64
SUMMARY 64
LITERATURA 66
POPIS TABLICA 68
POPIS SLIKA 70
POPIS GRAFIKONA 71

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Prema Zakonu o računovodstvu (ZOR, 2015.) u Republici Hrvatskoj postoji šest temeljnih financijskih izvješća:

- ✓ Bilanca,
- ✓ Račun dobiti i gubitka,
- ✓ Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- ✓ Izvještaj o novčanim tokovima,
- ✓ Izvješće o promjenama kapitala i
- ✓ Bilješke uz financijske izvještaje.

Zakon je stupio na snagu 01. siječnja 2016.[1] Ovisno o veličini poduzeća kreiraju se i njihove obveze sastavljanja, revidiranja i objavljivanja izvješća.[2]

Analiza financijskih izvještaja fokusirana je na vrijednosne i novčane podatke i informacije. Zbog usmjerenosti na kvantitativne financijske informacije, često se naziva i financijskom analizom. Analiza financijskih izvještaja se može opisati kao proces pretvorbe podataka iz financijskih izvještaja u korisne i relevantne informacije primjenom različitih analitičkih sredstava i tehnika. Analitička sredstva i tehnike koje se koriste su:

- ✓ Komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena te uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- ✓ Strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu,
- ✓ Analiza pomoću pokazatelja,
- ✓ Specijalizirane analize.[3]

Problem istraživanja je statistički analizirati uspješnost tvrtke Konzum d.d. kao jednog od najznačajnijih poduzeća ne samo u trgovini na malo, nego i u ukupnoj industriji Republike Hrvatske. Statističke metode i tehnike, te prikazi grafikonima i tablicama omogućuju

[1] Zakon o računovodstvu (2015), Narodne novine, br. 78/15, Zagreb
[2] Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb, str. 374 i 376
[3] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1997): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 32

sintetiziranje i pregledniji prikaz rezultata u svrhu donošenja istraživačkih zaključaka. U svrhu analize financijskih izvješća u ovom radu će se provesti horizontalna i vertikalna analiza, te analiza putem pokazatelja. Nabrojene metode se međusobno nadopunjuju. Pokazatelji koji će se koristiti u ovom radu na temelju bilance i računa dobiti i gubitka su[4]:

- ✓ Pokazatelji likvidnosti
- ✓ Pokazatelji zaduženosti
- ✓ Pokazatelji aktivnosti
- ✓ Pokazatelji ekonomičnosti
- ✓ Pokazatelji profitabilnosti

1.2. Predmet istraživanja

Iz prethodno opisanog problema proizlazi i predmet istraživanja diplomskog rada, a to je analiza uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d. na temelju statističke analize financijskih izvještaja za razdoblje od 2010. do 2014. godine. Konzum se sa prihodima od 13.454.641.000 kn u 2014. godini nalazio na drugom mjestu na razini svih poduzeća u Hrvatskoj. Obzirom na imovinu zauzeo je sedmo mjesto sa 13.234.650.000 kn, obzirom na uvoz peto mjesto sa 1.338.998.000 kn, te prvo mjesto obzirom na broj zaposlenih sa 11.886 u toj godini.[5]

Provest će se horizontalna i vertikalna analiza uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d., te analiza putem pokazatelja. Vertikalna analiza pokazuje postotni udio svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj. Dok je horizontalna analiza usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka, i promjena tih svota tijekom vremena.[6] Prikazat će se horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka za razdoblja od 2010. do 2014. godine.

Konzum d.d. u svojoj glavnoj djelatnosti - trgovini na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima, ima udio od 37,98 % i

[4] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
[5] 400 naj: Privredni vjesnik: www.400naj.com (preuzeto 15.05.2016.)
[6] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RriF Plus, Zagreb, str. 93 i 96

nalazi se na prvom mjestu u 2014. godini obzirom na ukupne prihode.[7] Upravo zbog toga velika će se pozornost posvetiti usporedbi sa odabranim konkurentima i rangiranju poduzeća na temelju pokazatelja. Tradicionalni pokazatelji poslovanja koji će se koristiti u radu su: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti i pokazatelji profitabilnosti.[8]

Pokazatelji likvidnosti[9]:

- ✓ Koeficijent tekuće likvidnosti
- ✓ Koeficijent ubrzane likvidnosti
- ✓ Koeficijent trenutne likvidnosti
- ✓ Koeficijent financijske stabilnosti

Pokazatelji zaduženosti[10]:

- ✓ Koeficijent zaduženosti
- ✓ Koeficijent vlastitog financiranja
- ✓ Koeficijent pokrića kamata
- ✓ Odnos duga i glavnice

Pokazatelji aktivnosti[11]:

- ✓ Koeficijent obrtaja ukupne imovine
- ✓ Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- ✓ Koeficijent obrtaja potraživanja

Pokazatelji ekonomičnosti[12]:

- ✓ Ekonomičnost ukupnog poslovanja
- ✓ Ekonomičnost poslovanja
- ✓ Ekonomičnost financiranja

[7] Poslovna Hrvatska: www.poslovna.hr (preuzeto: 06.01.2016.)
[8] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 244
[9] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek
[10] Vukoja, B. :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)
[11] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek
[12] Ibid.

Pokazatelji profitabilnosti[13]:

- ✓ Bruto marža profita
- ✓ Neto marža profita
- ✓ Povrat na ukupnu imovinu ROA
- ✓ Povrat na ukupni kapital ROE

U komparativnu analizu bit će uvršteno pet vodećih Konzumovih konkurenata u trgovini na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima od ukupno 1396 subjekata za 2014. godinu.[14] Kriterij za odabir konkurenata će biti ukupni prihodi 2014. godine. Navedeni konkurenti imaju najviše prihode za 2014. godinu i hijerarhijski su poredani od viših prihoda prema manjim: Plodine d.d., Lidl Hrvatska d.o.o. k.d., Kaufland Hrvatska k.d., Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o.[15]

Komparativno kroz klasifikaciju i rangiranje promatranih poduzeća istražit će se položaj tj. financijska uspješnost Konzuma d.d. u odnosu na promatrane konkurente u 2012. i 2014. godini. U tu svrhu promatrat će se pokazatelji: koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti, koeficijent zaduženosti, koeficijent obrtaja potraživanja, pokazatelj ekonomičnosti poslovanja i neto marža profita. Koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti su dva najznačajnija pokazatelja u razmatranju i mjerenju likvidnosti.[16] Koeficijent zaduženosti je najosnovniji pokazatelj zaduženosti koji se formira na temelju bilance i odražava statičku zaduženost.[17] Od pokazatelja aktivnosti izračunat će se koeficijent obrtaja potraživanja jer se računa kao omjer prihoda od prodaje i potraživanja. Najkonkretniji je pokazatelj aktivnosti jer u brojnik stavlja prihod od prodaje a ne ukupan prihod, što je posebno važno za ovu djelatnost.[18] Od pokazatelja ekonomičnosti koristit će se pokazatelj ekonomičnosti poslovanja jer u izračunu koristi prihode od prodaje i rashode od prodaje,

[13] Vukoja, B. :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)
[14] Poslovna Hrvatska: www.poslovna.hr (preuzeto: 06.01.2016.)
[15] Ibid.
[16] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 249
[17] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 250
[18] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 252

umjesto ukupnih prihoda, ukupnih rashoda, te financijskih prihoda i financijskih rashoda.[19] Od pokazatelja profitabilnosti koristit će se neto profitna marža jer daje realniju sliku poduzeća uzimajući u obzir porezno opterećenje.[20]

1.3. Istraživačke hipoteze

- ✓ H_1: *Udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini te udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama poduzeća Konzum d.d. kontinuirano rastu u promatranom razdoblju.*

S obzirom da širenje tržišta, povećanje ponude i asortimana, uvođenje novih robnih marki, online usluga kao i usluga plaćanja računa u trgovinama… zahtijevaju visoka ulaganja logično je očekivati da udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini bilježi rast, kao i udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama.

- ✓ H_2: *Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d. kroz promatrano vremensko razdoblje pokazuju napredak u poslovanju.*

Za dokazivanje hipoteze o napretku u poslovanju Konzuma koristit će se horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka. Također, izračunat će se osnovni pokazatelji financijske uspješnosti poslovanja.

- ✓ H_3: *Konzum d.d. uspješno zadržava lidersku poziciju u poslovanju trgovine na malo u Hrvatskoj.*

Posljednja hipoteza će se testirati na temelju klasifikacije poduzeća pomoću multivariantne Cluster analize i rangiranja poduzeća pomoću višekriterijske PROMETHEE metode. Rangiranje će se provesti za 2012. i 2014. godinu.

[19] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 252

[20] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 253

1.4. Ciljevi istraživanja

Nastavno na problem i predmet istraživanja, oslanjajući se na hipoteze koje su postavljene u radu, temeljni cilj je dati cjelokupnu sliku uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d. i utvrđivanje kretanja trendova koji su obilježili njegov financijski položaj u razdoblju od 2010. do 2014. godine. Informacije potrebne za analizu će proizaći iz teorijskih i empirijskih saznanja o društvu Konzum d.d. i odabranih konkurenata.
Dakle, ciljevi rada su:

- ✓ Definiranje pojma financijskih izvješća u skladu s propisanom zakonskom regulativom, te pokazatelja uspješnosti poslovanja
- ✓ Određivanje metoda za provedbu analize financijskih izvješća
- ✓ Analiza financijskih izvješća poduzeća Konzum d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine putem horizontalne i vertikalne analize, te odabranih pokazatelja uspješnosti poslovanja
- ✓ Usporedba financijske uspješnosti poduzeća Konzum d.d. s konkurentima unutar iste industrijske grane

Na temelju rezultata istraživanja u skladu s postavljenim ciljevima donosi se zaključak o prihvaćanju ili odbacivanju postavljenih hipoteza.

1.5. Metode istraživanja

Pri izradi rada, u svrhu kvalitetnije provedbe ciljeva, koristiti će se odabrane metode znanstvenog i stručnog istraživanja:

- ✓ metoda analize
- ✓ metoda sinteze
- ✓ metoda deskripcije
- ✓ metoda komparacije
- ✓ statističke metode

Metoda analize služit će za raščlanjivanje složenih misaonih tvorevina, cjelina i pojmova na jednostavnije dijelove i elemente.[21]

Metoda sinteze služit će za povezivanje, spajanje i sastavljanje jednostavnih i složenih pojava u jedinstvenu cjelinu.[22]

Metoda deskripcije služit će za jednostavno opisivanje različitih pojmova, računovodstvenih metoda i zaključaka.[23]

Metoda komparacije služit će za utvrđivanje sličnosti i intenziteta razlika rezultata poslovanja poduzeća Konzum d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine, te usporedba rezultata poslovanja među konkurentima unutar iste industrijske grane.[24]

Statističke metode osnova su za provedbu statističke analize društvenih i prirodnih pojava, pa tako i za ovaj rad.[25] Rezultati analize poslovanja poduzeća prikazat će se pomoću pokazatelja, tablica i grafikona, te detaljno objasniti. Zaključci pri testiranju statističkih hipoteza će se donositi uz značajnost testa 0.05. Za analizu unutar industrije trgovine na malo koristiti će se Cluster metoda i PROMETHEE metoda. Podloga za izračun bit će statistički program IBM SPSS Statistics 20.0 te Microsoft Excel.

1.6. Doprinos istraživanja

Doprinos istraživanja će objasniti pojam temeljnih financijskih izvješća, dok će svi zainteresirani stručnjaci dobiti detaljni uvid u poslovanje poduzeća Konzum. Korištenjem statističkih metoda u analizi pokazatelja poslovanja i analizi financijskih izvješća poduzeća Konzum, dat će se slika stanja spomenutog poduzeća u razdoblju od 2010. do 2014. godine. Dok će, usporedbom sa odabranim konkurentima, čitatelj dobiti sliku stanja cjelokupne industrije trgovine na malo u Republici Hrvatskoj. Dobivene financijske informacije mogu se koristiti u interne svrhe za prognozu budućeg poslovanja, kao baza za pregovore sa potencijalnim vjerovnicima i investitorima, te čak kao instrument u internoj kontroli i reviziji.[26] Od svih internih korisnika ove informacije posebno su korisne menadžmentu pri donošenju poslovnih odluka. Također mogu biti zanimljive i korisne potencijalnim

[21] Zelenika, R. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 327
[22] Ibid., str. 329
[23] Ibid., str. 338
[24] Ibid., str. 339
[25] Pivac, S. (2012): Statističke metode, e-nastavni materijali, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2010., str. 11
[26] Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb, str. 386

investitorima, ulagačima, analitičarima, vladinim i nevladinim tijelima, te donosiocima odluka u ekonomskoj praksi.

1.7. Struktura diplomskog rada

Struktura rada će biti prezentirana kroz ukupno pet poglavlja sukladno prethodno postavljenim ciljevima, polazeći od temeljnih teorijskih pojmova do stvarnih rezultata poslovanja poduzeća Konzum d.d. i industrije trgovine na malo.

U prvom dijelu bit će definirani problem i predmet istraživanja te svrha i ciljevi rada. Također će se postaviti istraživačke hipoteze koje će se istraživati da bi se na kraju rada prihvatile ili odbacile. Definirat će se metode koje će se koristiti prilikom pisanja rada te doprinos i struktura rada.

Drugi dio sadržavat će osnovne informacije o pojmu i vrstama financijskih izvješća, njihovom značaju za poduzeće te metode koje se koriste prilikom analize. Također, objasnit će se i pokazatelji poslovanja poduzeća koji se koriste za određivanje njegove uspješnosti.

U trećem dijelu prikazat će se povijesni razvoj poduzeća Konzum d.d., njegova misija, vizija i ciljevi poslovanja. Ovaj dio rada će sadržavati neke osnovne informacije o samom poduzeću, ali i horizontalnu i vertikalnu analizu poslovanja poduzeća, te analizu putem odabranih tradicionalnih pokazatelja i pokazatelja novčanog toka. Dobiveni rezultati će se koristiti za donošenje odluke o prihvaćanju ili odbacivanju postavljenih istraživačkih hipoteza.

Četvrti dio odnosit će se na usporedbu s odabranim konkurentima iz iste industrijske grane. Osim osnovnih informacija o svakom konkurentu, provest će se klasifikacija, rangiranje i komparacija unutar industrije.

Peti dio donijet će zaključak na osnovu provedenih analiza poslovanja poduzeća. Na samome kraju rada je sažetak, popis slika, tablica i grafikona te popis korištene literature.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA

U Hrvatskoj se primjenjuju zakonski regulirana četiri temeljna računovodstvena sustava:

- ✓ računovodstvo poduzetnika
- ✓ računovodstvo neprofitnih organizacija
- ✓ računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika
- ✓ računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja.[27]

Poduzeće Konzum d.d. spada u sustav računovodstva poduzetnika i prema Zakonu o računovodstvu (ZOR, 2015.) obavezan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva.

Bit svakog izvještavanja o stanju i poslovanju poduzeća je stvaranje podloge za odlučivanje.[28]

2.1.Vrste, sadržaj i struktura financijskih izvještaja

Prema Zakonu o računovodstvu (ZOR, 2015.) u Republici Hrvatskoj postoji šest temeljnih financijskih izvješća:

- ✓ Bilanca,
- ✓ Račun dobiti i gubitka,
- ✓ Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- ✓ Izvještaj o novčanim tokovima,
- ✓ Izvještaj o promjenama kapitala i
- ✓ Bilješke uz financijske izvještaje.

[27] Belak, V. (2006) : Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 15
[28] Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb, str. 1021

2.1.1. Bilanca

Bilanca ili Izvještaj o financijskom položaju je sustavni pregled imovina, kapitala i obveza gospodarskog subjekta na određeni datum, najčešće datum završetka fiskalne godine. Temelji se na povijesnim troškovima stoga daje samo opću procjenu vrijednosti tvrtke[29].

Bilanca se sastoji od aktive i pasive, čije vrijednosti moraju biti izjednačene.

"Imovina tvrtke prikazana je u bilanci prema ročnosti kao kratkotrajna imovina (bruto radni kapital, kratkotrajna imovina), te kao dugoročna, stalna imovina. Kratkotrajna imovina sastoji se od gotovine, zaliha, potraživanja iz poslovanja i financijskih plasmana. Dugotrajna imovina prikazuje se kao bruto imovina umanjena za obračunatu kumulativnu amortizaciju."[30]

"U pasivi bilance prikazana su potraživanja prema imovini tvrtke i to: obveze i vlasnički kapital. Obveze se u bilanci prikazuju kao kratkoročne i dugoročne, pri čemu su dugoročne obveze uvećane za obveze koje proizlaze iz financijskog leasinga. Kapital vlasnika uključuje: prioritetne dionice, obične dionice, dodatno uplaćeno za kapital, rezerve, neraspodijeljeni dobitak/ preneseni gubitak i dobitak/gubitak tekuće godine."[31]

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode, rashode te financijski rezultat društva u određenom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke u određenom vremenskom razdoblju. Ako društvo u jednoj poslovnoj godini ostvari više prihoda nego rashoda, tada ostvaruje pozitivan financijski rezultat, odnosno dobit. Prihodi su posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza dok su rashodi posljedica smanjenja imovine ili povećanja obveza.

Prihodi se prema ZOR-u dijele na:

- ✓ poslovne prihode
- ✓ prihode od financiranja
- ✓ izvanredne prihode

[29] Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb, str. 376
[30] Ibid., str. 376-377
[31] Ibid., str 377

pri čemu prve dvije vrste prihoda čine prihode iz redovnog poslovanja.[32]

Rashodi se dijele na:

- ✓ poslovne rashode
- ✓ financijske rashode
- ✓ izvanredne rashode

pri čemu prve dvije vrste rashoda čine rashode iz redovnog poslovanja.[33]

Razliku između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda predstavlja dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza.

2.1.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Pojam sveobuhvatne dobiti odnosi se na promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz transakcija i drugih događaja (osim transakcija s vlasnicima).

Načini sastavljanja izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti: [34]

- ✓ Kao jedan izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
- ✓ Kao dva izvještaja:
  - ✓ Izvještaj o dobiti – prezentira komponente dobiti ili gubitka
  - ✓ Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti – započinje s dobiti ili gubitkom i prikazuje ostale komponente sveobuhvatne dobiti.

2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima zamjenjuje se ranije zvao izvještaj o promjenama u financijskom položaju ili izvještaj o fondovima. To je izvještaj o novčanom toku koji generira poduzeće iz poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti. [35]

[32] Ibid., str. 378
[33] Ibid.
[34] www.revizorska-komora.hr/ (preuzeto 16.08.2016.)
[35] Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A. (2006): Počela ulaganja, Mate, Zagreb, str. 445

"Dok se račun dobiti i gubitka i bilanca temelje na računovodstvenom načelu nastanka događaja, što znači da se prihodi i rashodi sučeljavaju u trenutku nastanka, iako ne postoje novčani primici i izdaci, izvještaj o novčanim tokovima bilježi samo novčane primitke i izdatke. Također velika razlika između računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku je povezana s amortizacijom koja znatno doprinosi korekciji izvještaja o novčanim tokovima. U računu dobiti i gubitka se trošak amortizacije raspodjeljuje u višegodišnje razdoblje."[36]

Za izradu Izvještaja o novčanom toku mjerodavan je MRS 7. Novčani tokovi jesu priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata. Novac obuhvaća gotovinu i potraživanja depozita.[37]

Izvještaj o novčanom toku daje informacije menadžerima, investitorima i kreditorima o priljevima i odljevima novca tijekom obračunskog razdoblja, kao i o rezultatima tog odnosa. Izvještaj o toku gotovine ili izvještaj o novčanom toku sastavni je dio temeljnih financijskih izvještaja, koji pokazuju izvore novčanih sredstava kao i način njihove upotrebe.[38]

2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala

Od 01.01.2010. godine je promijenjen naziv u Izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja. Izvještaj o promjenama glavnice prikazuje strukturu vlastitog kapitala i promjene na svim stavkama vlastitog kapitala i ukupno na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na početak razdoblja.[39]

2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju detaljniju dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvješća o novčanom tijeku. Bilješke se svode na dvije osnovne grupe bilješki: one koje objašnjavaju računovodstvene politike koje su primijenjene u izradi izvješća, te ostale podatke koji su važni za razumijevanje izvješća.[40]

[36] Ibid., str.445
[37] Ibid., str. 77
[38] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF – Plus, Zagreb, str. 99
[39] Belak V. (2002): Osnove profesionalnog računovodstva, Veleučilište u Splitu, Split, str. 36
[40] Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb, str. 385

2.2. Pokazatelji poslovanja

2.2.1. Tradicionalni pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza. Najčešći pokazatelji poslovanja su:[41]

- ✓ koeficijent tekuće likvidnosti
- ✓ koeficijent ubrzane likvidnosti
- ✓ koeficijent trenutne likvidnosti
- ✓ koeficijent financijske stabilnosti

U tablici 1 prikazani su navedeni pokazatelji likvidnosti i njihov izračun.

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	kratkotrajna imovina-zalihe	kratkoročne obveze
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti[42]	kapital i pričuve + dug.obveze -revalorizacijske rezerve	dugotrajna imovina+zalihe -revalorizacijske rezerve

Izvor: Izrada autora prema Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek

"Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća da trenutačno podmiri obveze. Pouzdanija mjera likvidnosti je koeficijent ubrzane likvidnosti. Njegova vrijednost bi trebala biti jednaka 1 ili veća od 1, što znači da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao biti veći od 2. Odnosno, ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini tada mora imati minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obveza."[43] "Koeficijent financijske stabilnosti je izračunat prema formuli koja izuzima revalorizacijske rezerve u svrhu smanjenja mogućnosti manipulacije. Poželjna vrijednost koeficijenta je minimalno 1."[44]

[41] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 248

[42] Aljinović Barać, Ž. (2015/2016): Računovodstvo novčanih tokova, autorski materijal sa predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu, Split

[43] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 248.-249.

[44] Aljinović Barać, Ž. (2015/2016): Računovodstvo novčanih tokova, autorski materijal sa predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu, Split

2.2.2. Tradicionalni pokazatelji zaduženosti

Najčešći pokazatelji zaduženosti su:[45]

- ✓ koeficijent zaduženosti
- ✓ koeficijent vlastitog financiranja
- ✓ koeficijent pokrića kamata
- ✓ odnos duga i glavnice.

U tablici 2 prikazani su navedeni pokazatelji zaduženosti i njihov izračun.

Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
Koeficijent pokrića kamata	dobit prije poreza i kamata	kamate
Odnos duga i glavnice	ukupan dug (obveze)	glavnica

Izvor: Izrada autora prema Vukoja, B. (2009) :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)

Koeficijent zaduženosti trebao bi iznositi 50% ili manje jer odražava koliko je imovine financirano tuđim kapitalom. Koeficijent vlastitog financiranja govori koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala a vrijednost bi mu trebala biti veća od 50%. Koeficijent pokrića kamata razmatra koliko su puta kamate pokrivene ostvarenim iznosom bruto dobiti.[46]

2.2.3. Tradicionalni pokazatelji aktivnosti

Najčešći pokazatelji aktivnosti su[47]:

- ✓ koeficijent obrtaja ukupne imovine
- ✓ koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- ✓ koeficijent obrtaja potraživanja.

[45] Vukoja, B (2009). :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)

[46] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 251

[47] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek

U tablici 3 prikazani su navedeni pokazatelji aktivnosti i njihov izračun.

Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	prihod od prodaje	dugotrajna imovina
Koeficijent obrtaja potraživanja	prihod od prodaje	potraživanja

Izvor: Izrada autora prema Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek

S aspekta sigurnosti i s aspekta uspješnosti bolje je da je koeficijent obrtaja veći broj, odnosno da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedine imovine što kraće.[48]

2.2.4. Tradicionalni pokazatelji ekonomičnosti

Najčešći pokazatelji ekonomičnosti su[49]:

- ✓ ekonomičnost ukupnog poslovanja
- ✓ ekonomičnost poslovanja
- ✓ ekonomičnost financiranja

U tablici 4 prikazani su navedeni pokazatelji ekonomičnosti i njihov izračun.

Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja[50]	poslovni prihodi	poslovni rashodi
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi

Izvor: Izrada autora prema Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek

Podrazumijeva se da je bolje da su pokazatelji ekonomičnosti što je moguće veći brojevi.[51]

[48] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 252

[49] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek

[50] https://usersite.datalab.eu/printclass.aspx?type=wiki&id=215002 (preuzeto 04.09.2016.)

[51] Ibid.

2.2.5. Tradicionalni pokazatelji profitabilnosti

Najčešći pokazatelji profitabilnosti su[52]:

- ✓ bruto marža profita
- ✓ neto marža profita
- ✓ povrat na ukupnu imovinu ROA
- ✓ povrat na ukupni kapital ROE.

U tablici 5 prikazani su navedeni pokazatelji profitabilnosti i njihov izračun.

Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
Bruto marža profita	bruto dobit	prihod od prodaje
Neto marža profita[53]	neto dobit	poslovni prihod
Povrat na ukupnu imovinu ROA	operativni dobitak	ukupna aktiva
Povrat na ukupni kapital ROE	dobit poslije oporezivanja	ukupni vlastiti kapital

Izvor: Izrada autora prema Vukoja, B. (2009) :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)

Veća vrijednost bruto marže profita pokazuje da je poduzeće uspješnije u ostvarivanju zarade. Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinka realiziranih poslova i pokazuje koliki postotak prihoda ostaje uvidu dobiti kojom se može slobodno raspolagati. ROA pokazuje koliko je poduzeća zaradilo na svaku kunu imovine.[54]

[52] Vukoja, B. :Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)
[53] Izračun prema formuli korištenoj u izvještajima poduzeća Plodine sa https://poslovna.hr (preuzeto 14.05.2016.)
[54] Ibid.

3. ANALIZA POSLOVANJA KONZUMA d.d. OD 2010. DO 2014. GODINE

3.1. Konzum d.d.

Poduzeće Konzum je dioničko društvo osnovano 1974. godine upisom u trgovački sud u Zagrebu.[55] 1994. godine Konzum d.d. se pridružio koncernu Agrokor.[56] Glavna djelatnost poduzeća je trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima. Tvrtka je po veličini rangirana kao veliko poduzeće. Broji 12.602 zaposlenika zaključno sa 2015. godinom.[57] Poslovanje Konzuma d.d. rasprostranjeno je širom Republike Hrvatske kroz 4 tipa poslovnica: Konzum, Super Konzum, Drive in i Maxi Konzum.[58] Poduzeće posjeduje vlastitu robnu marku K Plus dostupnu po pristupačnim cijenama.

"Misija poduzeća Konzum d.d. je pružiti svakom kupcu najbolju vrijednost za novac kroz vrhunsku uslugu i zadovoljstvo kupnje te pomno izabran asortiman kvalitetnih roba s naglaskom na svježe, zdravo i domaće. Vizija je biti najbolji trgovački lanac u regiji koji će biti standard i mjerilo kvalitete i profesionalnosti u svim segmentima poslovanja - kupcima prvi izbor pri kupnji, zaposlenima poželjan poslodavac, poslovnim subjektima pouzdan partner i društveno odgovorna kompanija. Vrijednosti na kojima temelje uspjeh su kvaliteta, uslužnost, povjerenje, inovativnost i razumijevanje potreba svojih kupaca."[59]

3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti/gubitka i promjena tih svota tijekom vremena za više uzastopnih godišnjih izvještaja.

[55] https://poslovna.hr (preuzeto 14.05.2016.)
[56] http://www.agrokor.hr/hr/kompanije/konzum-d-d/ (preuzeto 03.09.2016.)
[57] https://poslovna.hr (preuzeto 14.05.2016.)
[58] https://www.konzum.hr/Prodavaonice (preuzeto 14.05.2016.)
[59] https://www.konzum.hr/O-Konzumu/O-nama/Misija-i-vizija (preuzeto 14.05.2016.)

Obzirom da istodobno prikazuju podatke za dvije ili više godina, takvi izvještaji se zovu usporedni izvještaji.[60]

Tabeliranje je postupak svrstavanja grupiranih prikupljenih statističkih podataka u tablice. Statističke tablice kao jedan od oblika prikazivanja statističkih podataka prisutne su u literaturi i koristit će se u ovom radu po shemi općeg oblika statističke tablice.[61]

Osim usporedbe u tablicama, koristit će se i prikazi grafikonima da se na jednostavan i pregledan način uz pomoć različitih geometrijskih likova prezentiraju osnovne karakteristike statističkih nizova.[62]

3.2.1. Horizontalna analiza bilance

U tablici 6 prikazana je bilanca poduzeća Konzum d.d. za 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godinu u obliku usporednog izvješća namijenjenog za horizontalnu i vertikalnu analizu poslovanja. Utvrdit će se kretanje dugotrajne i kratkotrajne imovine, te dugoročnih i kratkoročnih obveza.

Tablica 6: Bilanca poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

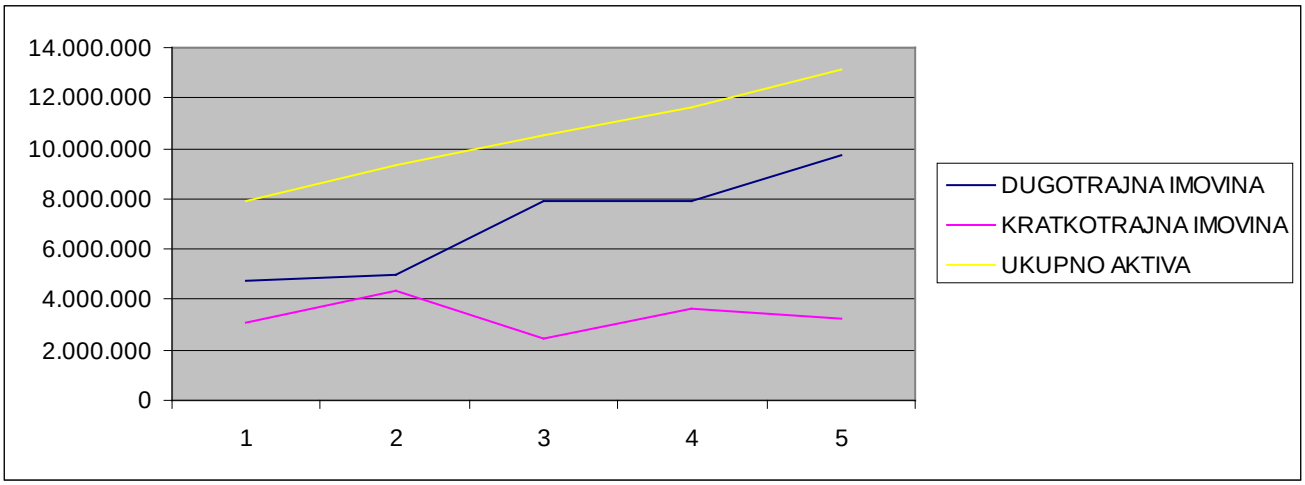
Stavka (u 000) /Godina	2010	2011	2012	2013	2014
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	4.760.486	4.963.301	7.894.672	7.873.078	9.738.997
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	216.222	353.962	445.359	532.983	521.912
1. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, software i ostala prava	0	137.740	228.525	299.155	347.219
2. Goodwill	216.222	216.222	216.222	233.281	174.145
3. Nematerijalna imovina u pripremi	0	0	612	547	547
II. MATERIJALNA IMOVINA	3.767.385	3.889.326	3.582.130	3.639.305	3.916.802
1. Zemljište	898.384	1.000.239	966.039	998.029	1.016.005
2. Građevinski objekti	1.069.302	1.107.181	948.717	992.571	965.126
3. Postrojenja i oprema	712.228	707.961	758.209	757.789	840.227
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	38	39	39	39	39
5. Predujmovi za materijalnu imovinu	2.073	1.824	1.274	3.463	0
6. Materijalna imovina u pripremi	777.498	650.262	62.818	67.640	98.793
7. Ostala materijalna imovina	307.862	421.820	845.035	819.774	996.613
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	761.865	690.603	3.843.839	3.664.989	5.295.920
1. Udjeli kod povezanih poduzetnika	542.920	453.019	3.425.129	3.377.501	5.023.291
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	0	0	142.272	0	0

[60] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF – Plus, Zagreb, str. 93
[61] Serdar, V., Šošić, I. (1986): Uvod u statistiku, Školska knjiga, Zagreb, str.17
[62] Rozga, A., Grčić, B. (2009): Poslovna statistika, Ekonomski fakultet u Splitu

3. Sudjelujući interesi (udjeli)	0	6.792	11.575	17.625	63.718
4. Ulaganja u vrijednosne papire	1.727	30	10	33.811	72.102
5. Dani zajmovi, depoziti i slično	217.218	230.762	264.854	236.052	136.809
IV. POTRAŽIVANJA	15.014	29.410	23.085	35.398	4.364
1. Ostala potraživanja	15.014	29.410	23.085	35.398	4.364
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0	258	403	0
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	3.062.672	4.314.809	2.481.694	3.607.593	3.271.065
I. ZALIHE	1.591.100	1.720.825	1.214.526	1.225.330	1.720.412
1.Sirovine i materijal	53.599	58.446	73.617	87.410	105.192
2. Trgovačka roba	1.533.938	1.638.002	1.114.379	1.108.778	1.609.993
3. Predujmovi za zalihe	3.563	1.673	3.827	6.439	5.227
4. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	0	22.703	22.703	22.703	0
II. POTRAŽIVANJA	1.004.909	1.028.940	972.228	881.486	856.735
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	112.825	49.013	43.536	35.286	90.617
2. Potraživanja od kupaca	802.371	907.388	715.787	736.567	689.778
3. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	14.915	11.705	9.093	11.831	11.461
4. Potraživanja od države i drugih institucija	62.136	52.451	193.837	84.405	43.318
5. Ostala potraživanja	12.662	8.383	9.975	13.396	21.561
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	396.710	1.495.807	233.400	1.441.096	623.660
1. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	353.649	1.449.377	111.039	997.061	124.471
2. Ulaganja u vrijednosne papire	1.035	859	27.526	93.371	66.900
3. Dani zajmovi, depoziti i slično	42.026	45.571	94.835	350.664	432.289
IV. NOVAC NA RAČUNU I U BLAGAJNI	69.953	69.238	61.540	59.681	70.259
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	82.031	94.517	146.469	144.040	117.662
UKUPNO AKTIVA	7.905.189	9.372.627	10.522.835	11.624.710	13.127.724
A) KAPITAL I REZERVE	2.148.108	2.554.836	2.719.888	2.846.098	2.770.455
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	227.029	227.029	227.029	227.029	227.029
II. REZERVE IZ DOBITI	16.833	16.833	16.833	16.833	16.833
1. Zakonske rezerve	16.833	16.833	16.833	16.833	16.833
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE	401.589	464.455	449.480	501.582	499.288
IV. ZADRŽANA DOBIT	1.089.863	1.501.290	1.821.866	1.930.136	1.918.503
V. DOBIT POSLOVNE GODINE	412.794	345.229	204.681	170.518	108.802
B) REZERVIRANJA	22.189	23.845	23.661	25.759	30.850
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	22.189	23.845	23.661	25.759	30.850
C) DUGOROČNE OBVEZE	87.755	103.721	100.806	100.689	103.467
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	0	0	0	0	4.306
2. Odgođena porezna obveza	87.755	103.721	100.806	100.689	103.467
D) KRATKOROČNE OBVEZE	5.605.550	6.644.750	7.654.023	8.629.644	10.178.303
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	449.405	864.126	580.489	724.500	2.159.982
2. Obveze za zajmove, depozite i sl.	7.446	72.530	7.546	7.638	3.831
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	356	0	0	0	0
4. Obveze za predujmove	267.479	149.800	65.940	24.047	178.717
5. Obveze prema dobavljačima	2.351.117	2.293.974	2.915.388	2.737.527	2.642.061
6. Obveze po vrijednosnim papirima	2.396.140	3.119.808	3.957.510	4.984.821	4.989.522
7. Obveze prema zaposlenicima	45.646	47.410	44.113	43.870	51.120
8. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	64.958	58.156	37.289	40.932	75.369
9. Obveze s osnove udjela u rezultatu	276	349	330	229	201
10. Ostale kratkoročne obveze	22.727	38.597	45.420	66.080	77.500
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆIH RAZDOBLJA	41.587	45.475	24.457	22.520	40.343

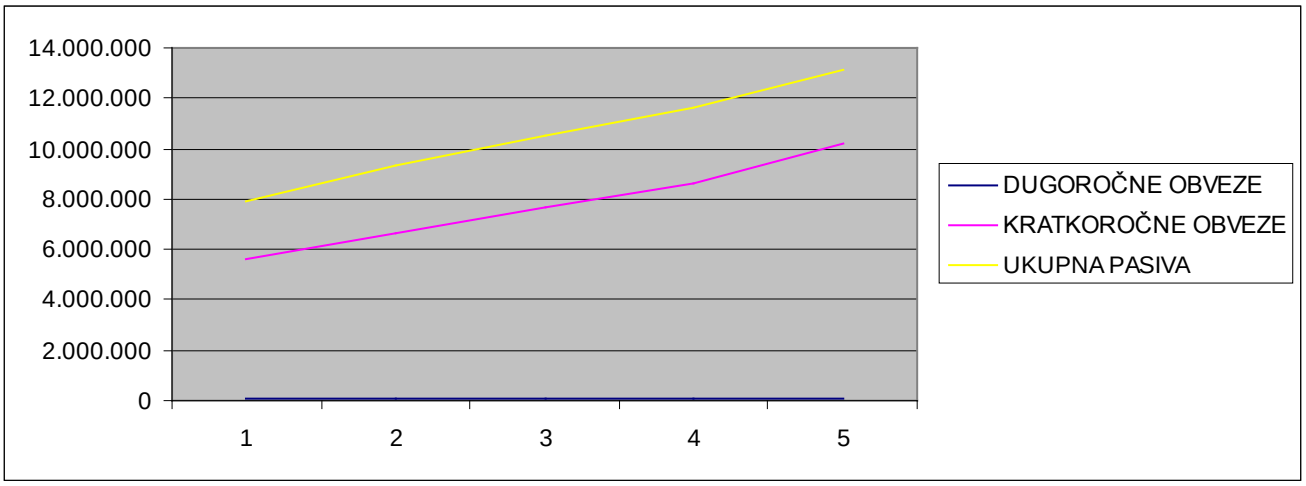
UKUPNA PASIVA	7.905.189	9.372.627	10.522.835	11.624.710	13.127.724

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Grafikon 1: Kretanje dugotrajne i kratkotrajne imovine poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Grafikon 2: Kretanje dugoročnih i kratkoročnih obveza poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema tablici 6 vidljivo je da aktiva i pasiva bilježe rast u svim godinama. Vrijednost aktive u 2010. godini iznosi 7.905.189.000 kn, a u 2014. godini 13.127.724.000 kn.

Grafikonom 1 prikazano je kretanje dugotrajne i kratkotrajne imovine poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. godine. Na osi x prikazana su razdoblja izvještavanja, gdje broj 1 označava razdoblje od 2010. godine. Na osi y prikazane su vrijednosti stavke izražene u kunama. Dugotrajna imovina bilježi rast u svim razdobljima osim u 2013. godini kad bilježi pad. Kratkotrajna imovina bilježi rast u 2011. i 2013. godini, a pad u 2012. i 2014. godini.

Grafikonom 2 prikazano je kretanje dugoročnih i kratkoročnih obveza poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. godine. Na osi x prikazana su razdoblja izvještavanja, gdje broj 1 označava razdoblje od 2010. godine. Na osi y prikazane su vrijednosti stavke izražene u kunama. Dugoročne obveze bilježe pad u 2012. i 2013. godini, te rast u 2011. i 2014. godini. Dok kratkoročne obveze bilježe rast u svim izvještajnim razdobljima.

Podloga za izračun verižnih indeksa bit će apsolutne promjene bilance. Verižni indeksi se računaju tako da pojave u tekućem razdoblju stavljamo u odnos na prethodno razdoblje.[63]

Tablica 7: Apsolutna promjena bilance poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka (u 000) /Godina	2011	2012	2013	2014
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	202.815	2.931.371	-21.594	1.865.919
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	137.740	91.397	87.624	-11.071
1. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, software i ostala prava	137.740	90.785	70.630	48.064
2. Goodwill	0	0	17.059	-59.136
3. Nematerijalna imovina u pripremi	0	612	-65	0
II. MATERIJALNA IMOVINA	121.941	-307.196	57.175	277.497
1. Zemljište	101.855	-34.200	31.990	17.976
2. Građevinski objekti	37.879	-158.464	43.854	-27.445
3. Postrojenja i oprema	-4.267	50.248	-420	82.438
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	1	0	0	0
5. Predujmovi za materijalnu imovinu	-249	-550	2.189	-3.463
6. Materijalna imovina u pripremi	-127.236	-587.444	4.822	31.153
7. Ostala materijalna imovina	113.958	423.215	-25.261	176.839
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	-71.262	3.153.236	-178.850	1.630.931
1. Udjeli kod povezanih poduzetnika	-89.901	2.972.110	-47.628	1.645.790
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	0	142.272	-142.272	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	6.792	4.783	6.050	46.093
4. Ulaganja u vrijednosne papire	-1.697	-21	33.802	38.291
5. Dani zajmovi, depoziti i slično	13.544	34.092	-28.802	-99.243
IV. POTRAŽIVANJA	14.396	-6.325	12.313	-31.034
1. Ostala potraživanja	14.396	-6.325	12.313	-31.034
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	258	145	-403

[63] Rozga, A. (2006): Statistika za ekonomiste, Ekonomski fakultet, Split

B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	1.252.137	-1.833.115	1.125.899	-336.528
I. ZALIHE	129.725	-506.299	10.804	495.082
1.Sirovine i materijal	4.847	15.171	13.793	17.782
2. Trgovačka roba	104.064	-523.623	-5.601	501.215
3. Predujmovi za zalihe	-1.890	2.154	2.612	-1.212
4. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	22.703	0	0	-22.703
II. POTRAŽIVANJA	24.031	-56.712	-90.742	-24.751
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	-63.812	-5.477	-8.250	55.331
2. Potraživanja od kupaca	105.017	-191.601	20.780	-46.789
3. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	-3.210	-2.612	2.738	-370
4. Potraživanja od države i drugih institucija	-9.685	141.386	-109.432	-41.087
5. Ostala potraživanja	-4.279	1.592	3.421	8.165
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1.099.097	-1.262.407	1.207.696	-817.436
1. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	1.095.728	-1.338.338	886.022	-872.590
2. Ulaganja u vrijednosne papire	-176	26.667	65.845	-26.471
3. Dani zajmovi, depoziti i slično	3.545	49.264	255.829	81.625
IV. NOVAC NA RAČUNU I U BLAGAJNI	-715	-7.698	-1.859	10.578
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	12.486	51.952	-2.429	-26.378
UKUPNO AKTIVA	1.467.438	1.150.208	1.101.875	1.503.014
A) KAPITAL I REZERVE	406.728	165.052	126.210	-75.643
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	0	0	0	0
II. REZERVE IZ DOBITI	0	0	0	0
1. Zakonske rezerve	0	0	0	0
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE	62.866	-14.975	52.102	-2.294
IV. ZADRŽANA DOBIT	411.427	320.576	108.270	-11.633
V. DOBIT POSLOVNE GODINE	-67.565	-140.548	-34.163	-61.716
B) REZERVIRANJA	1.656	-184	2.098	5.091
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	1.656	-184	2.098	5.091
C) DUGOROČNE OBVEZE	15.966	-2.915	-117	2.778
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	0	0	0	4.306
2. Odgođena porezna obveza	15.966	-2.915	-117	2.778
D) KRATKOROČNE OBVEZE	1.039.200	1.009.273	975.621	1.548.659
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	414.721	-283.637	144.011	1.435.482
2. Obveze za zajmove, depozite i sl.	65.084	-64.984	92	-3.807
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	-356	0	0	0
4. Obveze za predujmove	-117.679	-83.860	-41.893	154.670
5. Obveze prema dobavljačima	-57.143	621.414	-177.861	-95.466
6. Obveze po vrijednosnim papirima	723.668	837.702	1.027.311	4.701
7. Obveze prema zaposlenicima	1.764	-3.297	-243	7.250
8. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	-6.802	-20.867	3.643	34.437
9. Obveze s osnove udjela u rezultatu	73	-19	-101	-28
10. Ostale kratkoročne obveze	15.870	6.823	20.660	11.420
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆIH RAZDOBLJA	3.888	-21.018	-1.937	17.823
UKUPNA PASIVA	1.467.438	1.150.208	1.101.875	1.503.014

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Tablica 8: Relativna promjena bilance poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2011	2012	2013	2014
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	4,26%	59,06%	-0,27%	23,70%

I. NEMATERIJALNA IMOVINA	63,70%	25,82%	19,67%	-2,08%
1. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, software i ostala prava	-	65,91%	30,91%	16,07%
2. Goodwill	0,00%	0,00%	7,89%	-25,35%
3. Nematerijalna imovina u pripremi	-	-	-10,62%	0,00%
II. MATERIJALNA IMOVINA	3,24%	-7,90%	1,60%	7,62%
1. Zemljište	11,34%	-3,42%	3,31%	1,80%
2. Građevinski objekti	3,54%	-14,31%	4,62%	-2,77%
3. Postrojenja i oprema	-0,60%	7,10%	-0,06%	10,88%
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	2,63%	-0,95%	0,96%	0,00%
5. Predujmovi za materijalnu imovinu	-12,01%	-30,15%	171,81%	-100,00%
6. Materijalna imovina u pripremi	-16,36%	-90,34%	7,68%	46,06%
7. Ostala materijalna imovina	37,02%	100,33%	-2,99%	21,57%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	-9,35%	456,59%	-4,65%	44,50%
1. Udjeli kod povezanih poduzetnika	-16,56%	656,07%	-1,39%	48,73%
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	-	-	-100,00%	-
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	-	70,41%	52,27%	261,52%
4. Ulaganja u vrijednosne papire	-98,26%	-68,33%	355805,26%	113,25%
5. Dani zajmovi, depoziti i slično	6,24%	14,77%	-10,87%	-42,04%
IV. POTRAŽIVANJA	95,88%	-21,51%	53,34%	-87,67%
1. Ostala potraživanja	95,88%	-21,51%	53,34%	-87,67%
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	-	-	56,20%	-100,00%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	40,88%	-42,48%	45,37%	-9,33%
I. ZALIHE	8,15%	-29,42%	0,89%	40,40%
1.Sirovine i materijal	9,04%	25,96%	18,74%	20,34%
2. Trgovačka roba	6,78%	-31,97%	-0,50%	45,20%
3. Predujmovi za zalihe	-53,05%	128,77%	68,24%	-18,82%
4. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	0,00%	0,00%	-100,00%
II. POTRAŽIVANJA	2,39%	-5,51%	-9,33%	-2,81%
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	-56,56%	-11,17%	-18,95%	156,81%
2. Potraživanja od kupaca	13,09%	-21,12%	2,90%	-6,35%
3. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	-21,52%	-22,32%	30,12%	-3,13%
4. Potraživanja od države i drugih institucija	-15,59%	269,56%	-56,46%	-48,68%
5. Ostala potraživanja	-33,79%	18,99%	34,29%	60,95%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	277,05%	-84,40%	517,44%	-56,72%
1. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	309,83%	-92,34%	797,94%	-87,52%
2. Ulaganja u vrijednosne papire	-17,00%	3104,38%	239,21%	-28,35%
3. Dani zajmovi, depoziti i slično	8,44%	108,10%	269,76%	23,28%
IV. NOVAC NA RAČUNU I U BLAGAJNI	-1,02%	-11,12%	-3,02%	17,72%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	15,22%	54,97%	-1,66%	-18,31%
UKUPNO AKTIVA	18,56%	12,27%	10,47%	12,93%
A) KAPITAL I REZERVE	18,93%	6,46%	4,64%	-2,66%
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II. REZERVE IZ DOBITI	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Zakonske rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE	15,65%	-3,22%	11,59%	-0,46%
IV. ZADRŽANA DOBIT	37,75%	21,35%	5,94%	-0,60%
V. DOBIT POSLOVNE GODINE	-16,37%	-40,71%	-16,69%	-36,19%
B) REZERVIRANJA	7,46%	-0,77%	8,87%	19,76%
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	7,46%	-0,77%	8,87%	19,76%
C) DUGOROČNE OBVEZE	18,19%	-2,81%	-0,12%	2,76%
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	-	-	-	-

2. Odgođena porezna obveza	18,19%	-2,81%	-0,12%	2,76%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	18,54%	15,19%	12,75%	17,95%
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	92,28%	-32,82%	24,81%	198,13%
2. Obveze za zajmove, depozite i sl.	874,08%	-89,60%	1,22%	-49,84%
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	-100,00%	-	-	-100,00%
4. Obveze za predujmove	-44,00%	-55,98%	-	-
5. Obveze prema dobavljačima	-2,43%	27,09%	-6,10%	-3,49%
6. Obveze po vrijednosnim papirima	30,20%	26,85%	25,96%	0,09%
7. Obveze prema zaposlenicima	3,86%	-6,95%	-0,55%	16,53%
8. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	-10,47%	-35,88%	9,77%	84,13%
9. Obveze s osnove udjela u rezultatu	26,45%	-5,54%	-30,54%	-12,23%
10. Ostale kratkoročne obveze	69,83%	17,68%	45,49%	17,28%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆIH RAZDOBLJA	9,35%	-46,22%	-7,92%	79,14%
UKUPNA PASIVA	18,56%	12,27%	10,47%	12,93%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablicama 7 i 8 izračunate su apsolutne i relativne promjene pojedinih vrijednosti pojedinih pozicija bilance u odnosu na prethodne godine. Dugotrajna imovina je bilježila rast u svim godinama, osim u 2013. godini kad je smanjena za 21.594.000 kn odnosno 0,27% u odnosu na 2012. godinu. U tablicama je vidljivo značajno povećanje dugotrajne imovine u 2012. godini. U 2012. godini dugotrajna imovina se povećala za 2.931.371.000 kn odnosno za 59,06% u odnosu na 2011. godinu. Tome je sigurno doprinijelo otvaranje 33 nove prodavaonice, od kojih je pet velikih Super Konzum prodavaonica u Delnicama, Novoj Gradišci, Splitu, Karlovcu i Našicama.[64] Najznačajnija promjena aktive je povećanje ulaganja u vrijednosne papire. Ulaganje u vrijednosne papire, skupa sa danim zajmovima povezanim poduzetnicima, danim zajmovima, depozitima i slično ulazi u financijsku imovinu. Ulaganja u vrijednosne papire s aspekta dugotrajne imovine su povećana za 355805,26% odnosno za 33.802.000 kn 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Na dan 31.12.2013. društvo posjeduje 100% udjela u temeljnom kapitalu slijedećih društava: Konzum d.o.o. (Sarajevo), eLog d.o.o., Idea d.o.o., Kor Neretva d.o.o. i Aureum Stella d.o.o.. Također posjeduje 94,47% udjela u temeljnom kapitalu društva Euroviba d.o.o., 89,43% udjela u društvu Žitnjak d.d., 82,41% Krka d.o.o., 75% udjela u društvu Multiplus Card do.o., te 47,5% udjela u društvu Terra Argenta d.o.o.[65] Ulaganja u vrijednosne papire s aspekta kratkotrajne imovine značajno su povećana za 3104,38% odnosno 26.667.000 kn u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu. za Kratkotrajna imovina bilježi rast u 2011. i 2013. godini, te pad u 2012. i 2014. godini.

[64] https://www.konzum.hr/O-Konzumu/O-nama/Povijest-razvoja (preuzeto 04.09.2016.)
[65] Godišnji izvještaji (2013): https://www.rgfi.fina.hr (preuzeto 04.09.2016.)

Dugoročne obveze bilježe značajnu promjenu u 2011. godinu, dok je ostalim godinama zabilježen blagi rast ili pad. U 2011. godini dugoročne obveze rastu za 15.966.000 kn odnosno 18,19% u odnosu na 2010. godinu. Uzrok tome može biti ulaganje od 550.000.000 kn u logističko-distributivni centar Dugopolje. Kratkoročne obveze bilježe kontinuiran rast u svim godinama od 2011. do 2014. godine.

3.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

U tablici 9 prikazan je račun dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. koji će biti osnova za horizontalnu i vertikalnu analizu. Utvrdit će se kretanje prihoda, rashoda i financijskog rezultata za odabrana razdoblja.

Tablica 9: Račun dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka (u 000) /Godina	2010	2011	2012	2013	2014
I. POSLOVNI PRIHODI	12.569.757	13.317.159	13.420.169	13.351.877	13.404.993
1. Prihodi od prodaje	11.480.320	12.178.880	12.216.419	12.186.450	12.206.022
2. Ostali poslovni prihodi	1.089.437	1.138.279	1.203.750	1.165.427	1.198.971
II. POSLOVNI RASHODI	11.878.125	12.616.232	12.844.636	12.771.308	12.880.365
1. Materijalni troškovi	10.159.290	10.848.902	11.067.956	11.042.868	11.026.776
a) Troškovi sirovina i materijala	312.327	327.570	337.829	347.028	338.228
b) Troškovi prodane robe	9.181.569	9.775.100	9.940.091	9.898.070	9.902.298
c) Ostali vanjski troškovi	665.394	746.232	790.036	797.771	786.249
2. Troškovi osoblja	933.684	973.990	925.522	824.477	889.091
a) Neto plaće i nadnice	569.953	555.211	583.042	525.523	561.056
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	225.680	275.264	214.542	188.682	199.781
c) Doprinosi na plaće	138.051	143.515	127.938	110.272	128.253
3. Amortizacija	220.142	222.063	261.918	316.762	339.299
4. Ostali troškovi	545.353	548.181	563.003	560.984	529.307
5. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	16.835	19.376	26.237	25.625	36.288
6. Rezerviranja	2.821	3.720	0	591	470
III. FINANCIJSKI PRIHODI	141.165	42.338	81.649	39.498	49.648
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	87.592	28.166	68.844	24.091	30.430
2. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	11.331	14.172	12.636	15.407	19.218
3. Ostali financijski prihodi	42.242	0	169	0	0
IV. FINANCIJSKI RASHODI	303.406	296.887	387.080	398.729	405.474
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	202.018	89.418	45.817	64.825	44.264
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	101.388	207.469	341.264	333.904	361.210
V. UKUPNO PRIHODI	12.710.922	13.359.497	13.501.819	13.391.375	13.454.641
VI. UKUPNO RASHODI	12.181.531	12.913.119	13.231.716	13.170.037	13.285.839
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	529.391	446.378	270.102	221.338	168.802
Porez na dobit	116.597	101.149	65.421	50.820	60.000
DOBIT RAZDOBLJA	412.794	345.229	204.681	170.518	108.802

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Iz tablice 9 je vidljivo da poduzeće Konzum d.d. ostvaruje dobit u svakom promatranom razdoblju.

U tablici 10 je prikazana apsolutna, a u tablici 11 relativna promjena računa dobiti i gubitka za poduzeće Konzum d.d.

Tablica 10: Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka (u 000) /Godina	2011	2012	2013	2014
I. POSLOVNI PRIHODI	747.402	103.010	-68.292	53.116
1. Prihodi od prodaje	698.560	37.539	-29.969	19.572
2. Ostali poslovni prihodi	48.842	65.471	-38.323	33.544
II. POSLOVNI RASHODI	738.107	228.404	-73.328	109.057
1. Materijalni troškovi	689.612	219.054	-25.088	-16.092
a) Troškovi sirovina i materijala	15.243	10.259	9.199	-8.800
b) Troškovi prodane robe	593.531	164.991	-42.021	4.228
c) Ostali vanjski troškovi	80.838	43.804	7.735	-11.522
2. Troškovi osoblja	40.306	-48.468	-101.045	64.614
a) Neto plaće i nadnice	-14.742	27.831	-57.519	35.533
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	49.584	-60.722	-25.860	11.099
c) Doprinosi na plaće	5.464	-15.577	-17.666	17.981
3. Amortizacija	1.921	39.855	54.844	22.537
4. Ostali troškovi	2.828	14.822	-2.019	-31.677
5. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	2.541	6.861	-612	10.663
6. Rezerviranja	899	-3.720	591	-121
III. FINANCIJSKI PRIHODI	-98.827	39.311	-42.151	10.150
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	-59.426	40.678	-44.753	6.339
2. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	2.841	-1.536	2.771	3.811
3. Ostali financijski prihodi	-42.242	169	-169	0
IV. FINANCIJSKI RASHODI	-6.519	90.193	11.649	6.745
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	-112.600	-43.601	19.008	-20.561
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	106.081	133.795	-7.360	27.306
V. UKUPNO PRIHODI	648.575	142.322	-110.444	63.266
VI. UKUPNO RASHODI	731.588	318.597	-61.679	115.802
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-83.013	-176.276	-48.764	-52.536
Porez na dobit	-15.448	-35.728	-14.601	9.180
DOBIT RAZDOBLJA	-67.565	-140.548	-34.163	-61.716

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Tablica 11: Relativna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2011	2012	2013	2014
I. POSLOVNI PRIHODI	5,95%	0,77%	-0,51%	0,40%
1. Prihodi od prodaje	6,08%	0,31%	-0,25%	0,16%

2. Ostali poslovni prihodi	4,48%	5,75%	-3,18%	2,88%
II. POSLOVNI RASHODI	6,21%	1,81%	-0,57%	0,85%
1. Materijalni troškovi	6,79%	2,02%	-0,23%	-0,15%
a) Troškovi sirovina i materijala	4,88%	3,13%	2,72%	-2,54%
b) Troškovi prodane robe	6,46%	1,69%	-0,42%	0,04%
c) Ostali vanjski troškovi	12,15%	5,87%	0,98%	-1,44%
2. Troškovi osoblja	4,32%	-4,98%	-10,92%	7,84%
a) Neto plaće i nadnice	-2,59%	5,01%	-9,87%	6,76%
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	21,97%	-22,06%	-12,05%	5,88%
c) Doprinosi na plaće	3,96%	-10,85%	-13,81%	16,31%
3. Amortizacija	0,87%	17,95%	20,94%	7,11%
4. Ostali troškovi	0,52%	2,70%	-0,36%	-5,65%
5. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	15,09%	35,41%	-2,33%	41,61%
6. Rezerviranja	31,87%	-100,00%	/	-20,47%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	-70,01%	92,85%	-51,62%	25,70%
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	-67,84%	144,42%	-65,01%	26,31%
2. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	25,07%	-10,84%	21,93%	24,74%
3. Ostali financijski prihodi	-100,00%	/	-100,00%	/
IV. FINANCIJSKI RASHODI	-2,15%	30,38%	3,01%	1,69%
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	-55,74%	-48,76%	41,49%	-31,72%
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	104,63%	64,49%	-2,16%	8,18%
V. UKUPNO PRIHODI	5,10%	1,07%	-0,82%	0,47%
VI. UKUPNO RASHODI	6,01%	2,47%	-0,47%	0,88%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-15,68%	-39,49%	-18,05%	-23,74%
Porez na dobit	-13,25%	-35,32%	-22,32%	18,06%
DOBIT RAZDOBLJA	-16,37%	-40,71%	-16,69%	-36,19%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Poslovni prihodi bilježe rast u svim razdobljima, osim 2013. godine kad dolazi do smanjenja od 68.292.000 kn odnosno 0,51% u odnosu na 2012. godinu. Smanjenje poslovnih prihoda uzrokovano je smanjenjem prihoda od prodaje u iznosu 29.969.000 kn, te smanjenjem ostalih poslovnih prihoda za 38.323.000 kn u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Posljedica je pad ukupnih prihoda u 2013. godinu za 0,82% u odnosu na 2012. godinu, dok je u ostalim godinama zabilježen rast. Ukupni rashodi također bilježe smanjenje samo u 2013. godini i to za 0,47% u odnosu na 2012. godinu. Iako poduzeće posluje s dobitkom u svim promatranim razdobljima, svake godine dolazi do smanjenja dobiti. Najznačajnije smanjenje je zabilježeno u 2012. godini u iznosu od 40,71%. Iako se u toj godini puno ulaže, velike investicije predstavljaju i veće rashode. Osim novootvorenih prodavaonica, poduzeće Konzum d.d. u 2012. godini širi svoju ponudu uvođenjem usluga samonaplatnih benzinskih postaja te razvija uslugu Hoću Jackpot u svim Super i Maxi Konzum prodavaonicama.[66]

[66] https://www.konzum.hr/O-Konzumu/O-nama/Povijest-razvoja (preuzeto 15.05.2016.)

3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja

Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj. Iz usporednog izvješća za vertikalnu analizu bilančnih pozicija može se uočiti kako se kreću odnosi među pozicijama tijekom vremena. Ti bilančni odnosi odraz su politike poslovanja i politike investiranja.[67]

3.3.1. Vertikalna analiza bilance

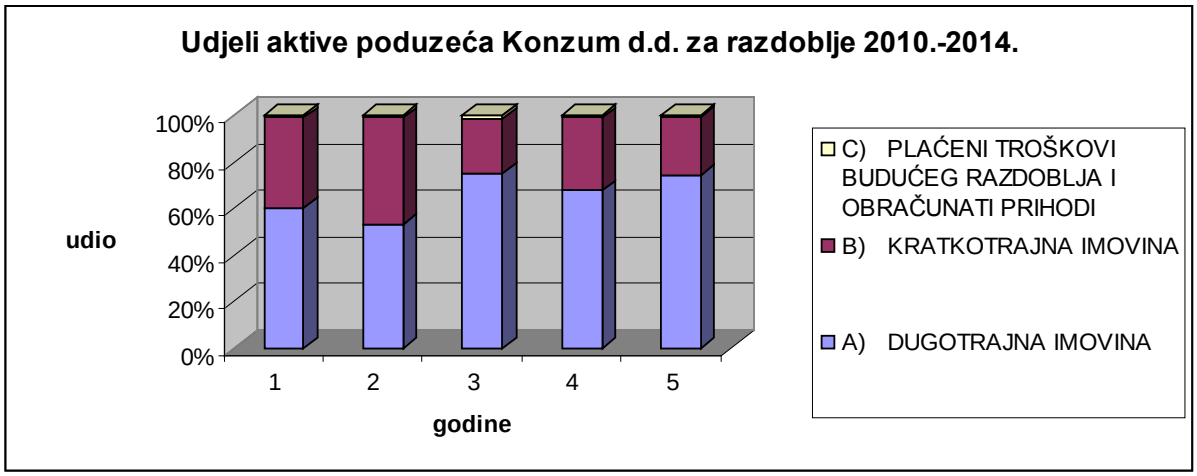
Tablica 12: Vertikalna analiza aktive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2010	2011	2012	2013	2014
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	60,22%	52,96%	75,02%	67,73%	74,19%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	2,74%	3,78%	4,23%	4,58%	3,98%
1. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, software i ostala prava	0,00%	1,47%	2,17%	2,57%	2,64%
2. Goodwill	2,74%	2,31%	2,05%	2,01%	1,33%
3. Nematerijalna imovina u pripremi	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%
II. MATERIJALNA IMOVINA	47,66%	41,50%	34,04%	31,31%	29,84%
1. Zemljište	11,36%	10,67%	9,18%	8,59%	7,74%
2. Građevinski objekti	13,53%	11,81%	9,02%	8,54%	7,35%
3. Postrojenja i oprema	9,01%	7,55%	7,21%	6,52%	6,40%
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Predujmovi za materijalnu imovinu	0,03%	0,02%	0,01%	0,03%	0,00%
6. Materijalna imovina u pripremi	9,84%	6,94%	0,60%	0,58%	0,75%
7. Ostala materijalna imovina	3,89%	4,50%	8,03%	7,05%	7,59%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	9,64%	7,37%	36,53%	31,53%	40,34%
1. Udjeli kod povezanih poduzetnika	6,87%	4,83%	32,55%	29,05%	38,26%
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	0,00%	0,00%	1,35%	0,00%	0,00%
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	0,00%	0,07%	0,11%	0,15%	0,49%
4. Ulaganja u vrijednosne papire	0,02%	0,00%	0,00%	0,29%	0,55%
5. Dani zajmovi, depoziti i slično	2,75%	2,46%	2,52%	2,03%	1,04%
IV. POTRAŽIVANJA	0,19%	0,31%	0,22%	0,30%	0,03%
1. Ostala potraživanja	0,19%	0,31%	0,22%	0,30%	0,03%
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	38,74%	46,04%	23,58%	31,03%	24,92%
I. ZALIHE	20,13%	18,36%	11,54%	10,54%	13,11%
1.Sirovine i materijal	0,68%	0,62%	0,70%	0,75%	0,80%
2. Trgovačka roba	19,40%	17,48%	10,59%	9,54%	12,26%
3. Predujmovi za zalihe	0,05%	0,02%	0,04%	0,06%	0,04%
4. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	0,00%	0,24%	0,22%	0,20%	0,00%
II. POTRAŽIVANJA	12,71%	10,98%	9,24%	7,58%	6,53%
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	1,43%	0,52%	0,41%	0,30%	0,69%
2. Potraživanja od kupaca	10,15%	9,68%	6,80%	6,34%	5,25%

[67] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF – Plus, Zagreb, str. 96.

3. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	0,19%	0,12%	0,09%	0,10%	0,09%
4. Potraživanja od države i drugih institucija	0,79%	0,56%	1,84%	0,73%	0,33%
5. Ostala potraživanja	0,16%	0,09%	0,09%	0,12%	0,16%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	5,02%	15,96%	2,22%	12,40%	4,75%
1. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	4,47%	15,46%	1,06%	8,58%	0,95%
2. Ulaganja u vrijednosne papire	0,01%	0,01%	0,26%	0,80%	0,51%
3. Dani zajmovi, depoziti i slično	0,53%	0,49%	0,90%	3,02%	3,29%
IV. NOVAC NA RAČUNU I U BLAGAJNI	0,88%	0,74%	0,58%	0,51%	0,54%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	1,04%	1,01%	1,39%	1,24%	0,90%
UKUPNO AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

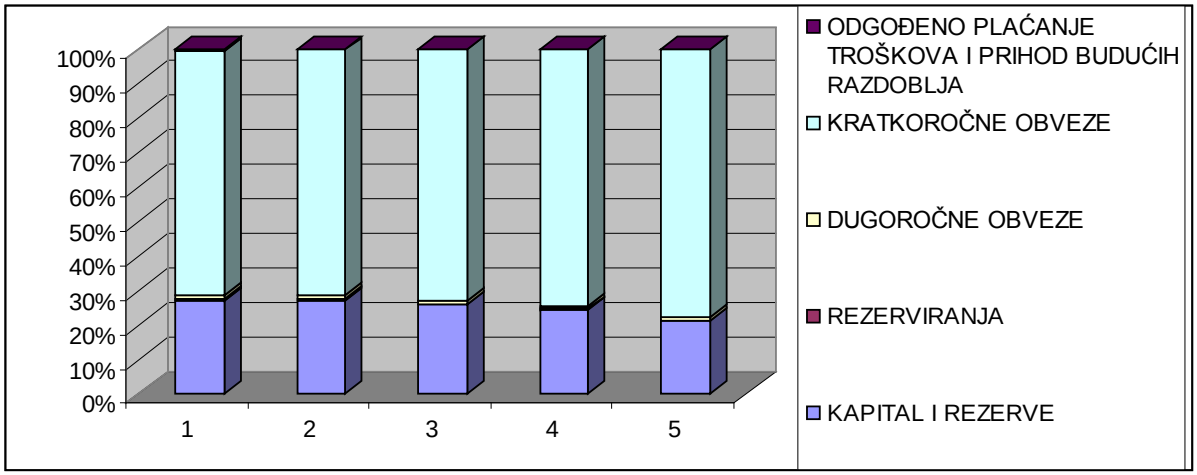

Grafikon 3: Udjeli aktive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014.
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Iz tablice 12 i grafikona 3 vidljivo je da udio dugotrajne imovine u aktivi prelazi 52% kroz sva razdoblja promatranja. Najniži udio dugotrajne imovine u aktivi bio je u 2011. godini te je iznosio 52,96%, a iste godine je udio kratkotrajne imovine u aktivi na maksimumu sa 46,04%. Najviši udo dugotrajne imovine u aktivi zabilježen je 2012. godine 75,02%, a iste je godine udio kratkotrajne imovine u aktivi na minimumu sa 23,58%. Vidljivo je da su stavke dugotrajne imovine i kratkotrajne imovine obrnuto proporcionalne. Porast jedne stavke označava pad druge stavke promatrajući s aspekta vertikalne analize aktive (100%). Najznačajnija stavka dugotrajne imovine je materijalna imovina, odnosno zemljišta i građevinski objekti, što je očekivano budući da poduzeće broji poslovnice diljem Hrvatske. Najznačajnija stavka kratkotrajne imovine su zalihe odnosno, trgovačka roba što je karakteristično za djelatnost maloprodaje.

Tablica 13: Vertikalna analiza pasive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2010	2011	2012	2013	2014
A) KAPITAL I REZERVE	27,17%	27,26%	25,85%	24,48%	21,10%
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	2,87%	2,42%	2,16%	1,95%	1,73%
II. REZERVE IZ DOBITI	0,21%	0,18%	0,16%	0,14%	0,13%
1. Zakonske rezerve	0,21%	0,18%	0,16%	0,14%	0,13%
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE	5,08%	4,96%	4,27%	4,31%	3,80%
IV. ZADRŽANA DOBIT	13,79%	16,02%	17,31%	16,60%	14,61%
V. DOBIT POSLOVNE GODINE	5,22%	3,68%	1,95%	1,47%	0,83%
B) REZERVIRANJA	0,28%	0,25%	0,22%	0,22%	0,23%
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	0,28%	0,25%	0,22%	0,22%	0,23%
C) DUGOROČNE OBVEZE	1,11%	1,11%	0,96%	0,87%	0,79%
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%
2. Odgođena porezna obveza	1,11%	1,11%	0,96%	0,87%	0,79%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	70,91%	70,90%	72,74%	74,24%	77,53%
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	5,68%	9,22%	5,52%	6,23%	16,45%
2. Obveze za zajmove, depozite i sl.	0,09%	0,77%	0,07%	0,07%	0,03%
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Obveze za predujmove	3,38%	1,60%	0,63%	0,21%	1,36%
5. Obveze prema dobavljačima	29,74%	24,48%	27,71%	23,55%	20,13%
6. Obveze po vrijednosnim papirima	30,31%	33,29%	37,61%	42,88%	38,01%
7. Obveze prema zaposlenicima	0,58%	0,51%	0,42%	0,38%	0,39%
8. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	0,82%	0,62%	0,35%	0,35%	0,57%
9. Obveze s osnove udjela u rezultatu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Ostale kratkoročne obveze	0,29%	0,41%	0,43%	0,57%	0,59%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆIH RAZDOBLJA	0,53%	0,49%	0,23%	0,19%	0,31%
UKUPNA PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Grafikon 4: Udjeli pasive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Iz tablice 13 i grafikona 4 vidljivo je da najveći udio u pasivi zauzimaju kratkoročne obveze. Njihov udio u pasivi je u svim promatranim razdobljima iznad 70%, te u svakoj godini bilježe rast osim u 2012. godini. Blagi pad zabilježen je u 2012. godini kad kratkoročne obveze sudjeluju u pasivi sa 70,90%, a ne sa 70,91% kao u 2011. godini. Udio dugoročnih obveza u pasivi u 2010. godini iznosi 1,11%. U slijedećoj godini udio je zadržan na istoj razini, dok je svaku iduću godinu zabilježen pad.

Prema tablicama 12 i 13, te grafikonima 3 i 4, vidljivo je da udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini bilježi smanjenje u 2011. i 2013. godini, a udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama bilježi smanjenje u 2011. godini. Stoga se postavljena istraživačka hipoteza H_1 može odbaciti.

- ✓ H_1: *Udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini te udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama poduzeća Konzum d.d. kontinuirano rastu u promatranom razdoblju.*

3.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 14: Vertikalna analiza skraćenog računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2010	2011	2012	2013	2014
UKUPNI PRIHODI	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
UKUPNI RASHODI	**95,84%**	**96,66%**	**98,00%**	**98,35%**	**98,75%**
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	**4,16%**	**3,34%**	**2,00%**	**1,65%**	**1,25%**
Porez na dobit	0,92%	0,76%	0,48%	0,38%	0,45%
DOBIT RAZDOBLJA	3,25%	2,58%	1,52%	1,27%	0,81%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Tablica 14 prikazuje udio pojedinih stavki skraćenog računa dobiti i gubitka u ukupnim prihodima za promatrana razdoblja. Najznačajnija stavka su ukupni rashodi, čiji udio u ukupnim prihodima kontinuirano raste, te doseže svoj maksimum u 2014. godini. Ukupni prihodi za 2014. godinu iznose 13.454.641.000 kn, a ukupni rashodi za 2014. godinu iznose 13.285.839.000 kn. Ako stavimo u omjer ukupne rashode i ukupne prihode, dobiva se broj 98,75%. Odnosno, pokrivenost ukupnih prihoda ukupnim rashodima iznosi 98,75%. Obzirom na kontinuiran rast udjela ukupnih rashoda u ukupnim prihodima, zabilježen je kontinuiran

pad pokrivenosti ukupnih prihoda sa dobiti razdoblja. Najviša vrijednost dosegnuta je u 2010. godini sa 3,25%.

Tablica 15: Vertikalna analiza prihoda i rashoda iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Stavka/Godina	2010	2011	2012	2013	2014
I. POSLOVNI PRIHODI	98,89%	99,68%	99,40%	99,71%	99,63%
1. Prihodi od prodaje	90,32%	91,16%	90,48%	91,00%	90,72%
2. Ostali poslovni prihodi	8,57%	8,52%	8,92%	8,70%	8,91%
II. FINANCIJSKI PRIHODI	1,11%	0,32%	0,60%	0,29%	0,37%
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	0,69%	0,21%	0,51%	0,18%	0,23%
2. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s nepovez. poduzetnicima	0,09%	0,11%	0,09%	0,12%	0,14%
3. Ostali financijski prihodi	0,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNO PRIHODI	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**
I. POSLOVNI RASHODI	97,51%	97,70%	97,07%	96,97%	96,95%
1. Materijalni troškovi	83,40%	84,01%	83,65%	83,85%	83,00%
a) Troškovi sirovina i materijala	2,56%	2,54%	2,55%	2,63%	2,55%
b) Troškovi prodane robe	75,37%	75,70%	75,12%	75,16%	74,53%
c) Ostali vanjski troškovi	5,46%	5,78%	5,97%	6,06%	5,92%
2. Troškovi osoblja	7,66%	7,54%	6,99%	6,26%	6,69%
a) Neto plaće i nadnice	4,68%	4,30%	4,41%	3,99%	4,22%
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	1,85%	2,13%	1,62%	1,43%	1,50%
c) Doprinosi na plaće	1,13%	1,11%	0,97%	0,84%	0,97%
3. Amortizacija	1,81%	1,72%	1,98%	2,41%	2,55%
4. Ostali troškovi	4,48%	4,25%	4,25%	4,26%	3,98%
5. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	0,14%	0,15%	0,20%	0,19%	0,27%
6. Rezerviranja	0,02%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
lI. FINANCIJSKI RASHODI	2,49%	2,30%	2,93%	3,03%	3,05%
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	1,66%	0,69%	0,35%	0,49%	0,33%
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	0,83%	1,61%	2,58%	2,54%	2,72%
UKUPNO RASHODI	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 15 prikazana je vertikalna analiza prihoda i rashoda iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d.. Najznačajnija stavka ukupnih prihoda su poslovni prihodi koji kroz sva promatrana razdoblja imaju udio u ukupnim prihodima iznad 98%. Najznačajnija stavka poslovnih prihoda su prihodi od prodaje koji imaju udio iznad 90% u ukupnim prihodima. Udio financijskih prihoda u ukupnim prihodima je samo u 2010. godini iznad 1%, te iznosi 1,11%. Od svih stavki i podstavki ukupnih rashoda najznačajniji su troškovi prodane robe. Najniži udio troškova prodane robe u ukupnim rashodima je zabilježen u 2014. godini sa

74,53%. Udio financijskih rashoda u ukupnim rashodima u svim razdobljima se kreće oko 3%.

3.4. Analiza putem pokazatelja

Kad je riječ o ekonomskim pojavama pokazatelj je odraz realnih ekonomskih pojava i procesa koje imaju jasan ekonomski smisao. Jedna činjenica zasebno ili više činjenica skupa pokazuju način poslovanja, uvjete poslovanja itd.[68]

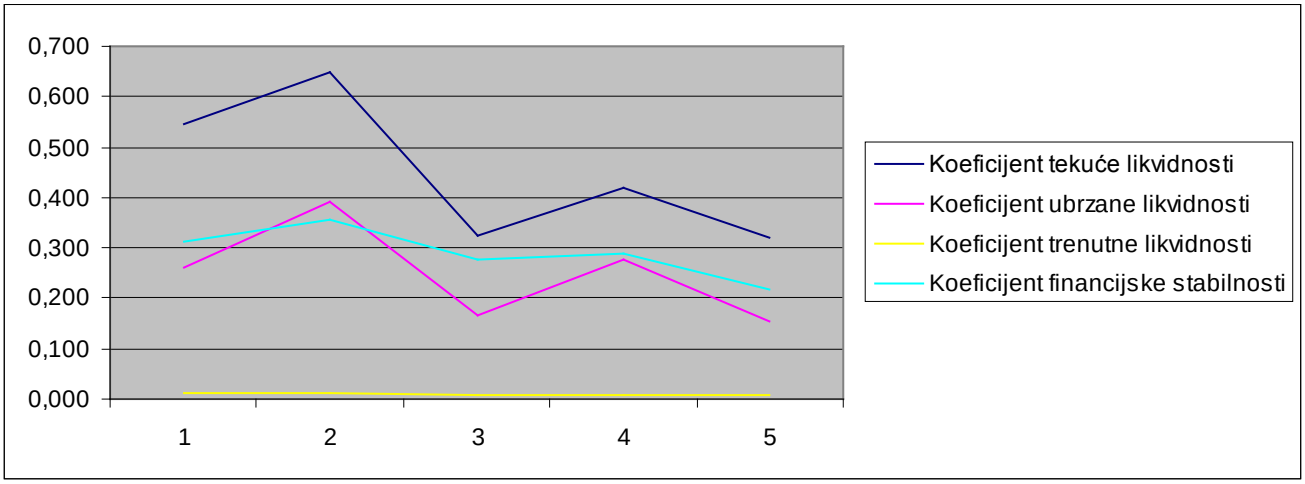
Analiza odnosa bilančnih pozicija i pozicija u računu dobiti i gubitka pomaže u određivanju smjerova menadžerskih aktivnosti i donošenju optimalnih menadžerskih odluka.[69]

Tablica 16: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Pokazatelji likvidnosti / Godine	2010	2011	2012	2013	2014
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,546	0,649	0,324	0,418	0,321
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,263	0,390	0,166	0,276	0,152
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,012	0,010	0,008	0,007	0,007
Koeficijent financijske stabilnosti	0,312	0,357	0,277	0,287	0,219

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 16 prikazani su izračunati pokazatelji likvidnosti za poduzeće Konzum d.d., a njihov grafički prikaz vidljiv je na grafikonu 5.

Grafikon 5: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

[68] Vujević, I. (2005): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet, Split, str. 123
[69] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF – Plus, Zagreb, str. 62

Koeficijent tekuće likvidnosti je u svim godinama ispod kritične vrijednosti 2. To upućuje da poduzeće ima problema sa likvidnosti i solventnosti, odnosno da su kratkoročne obveze puno veće od kratkotrajne imovine zbog čega može doći do problema u podmirivanju obveza. Pokazatelj je u svim razdobljima ispod razine 1.

Koeficijent ubrzane likvidnosti je također u svim godinama ispod razine 1. Samim tim poduzeće nije sposobno podmirit obveze u kratkom roku.

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom. Također je u svim razdobljima ispod poželjne vrijednosti 0,1.

Koeficijent financijske stabilnosti treba biti manji od 1 jer se iz dijela dugoročnih izvora mora financirati kratkotrajna imovina. Odabrani koeficijent je na zadovoljavajućoj razini te ima trend pada promatrajući s aspekta vrijednosti pokazatelja za 2014. godinu u odnosu na 2010. godinu. Obzirom da je ovo najrelevantniji pokazatelj likvidnosti možemo reći da poduzeće Konzum d.d. pokazuje napredak u poslovanju obzirom na pokazatelje likvidnosti.

Zadaća trend analize je da pronađe analitičko-matematički oblik veze između jedne ovisne ili regresand varijable i jedne ili više neovisnih ili regresorskih varijabli.[70]

Trend analiza napravljena je za dvije varijable: koeficijent financijske stabilnosti i vrijeme pri čemu je koeficijent financijske stabilnosti zavisna varijabla, a vrijeme nezavisna varijabla.

Tablica 17: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom financijske stabilnosti kao zavisnom varijablom

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,802[a]	,643	,524	,034821

a. Predictors: (Constant), Vrijeme

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 17 je izračunat koeficijent determinacije r^2=0,643 što znači da je ocijenjenim trend modelom protumačeno 64,3% sume kvadrata ukupnih odstupanja zavisne varijable od njene aritmetičke sredine.

[70] Pivac, S. (2010): Statističke metode, e-nastavni materijal, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 253

Tablica 18: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,007	1	,007	5,405	,103[b]
	Residual	,004	3	,001		
	Total	,010	4			

a. Dependent Variable: Koeficijent financijske stabilnosti

b. Predictors: (Constant), Vrijeme

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici ANOVA prikazani su podaci o protumačenim, neprotumačenim i ukupnim odstupanjima ocijenjenog modela, te vrijednost F-testa s empirijskom signifikantnosti. Empirijska signifikantnost iznosi 10,3% što je veće od 5% pa se zaključuje da ocijenjeni trend model nije statistički značajan.

Tablica 19: Trend parametri modela

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	51,798	22,155		2,338	,101	-18,710	122,305
	Vrijeme	-,026	,011	-,802	-2,325	,103	-,061	,009

a. Dependent Variable: Koeficijent financijske stabilnosti

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

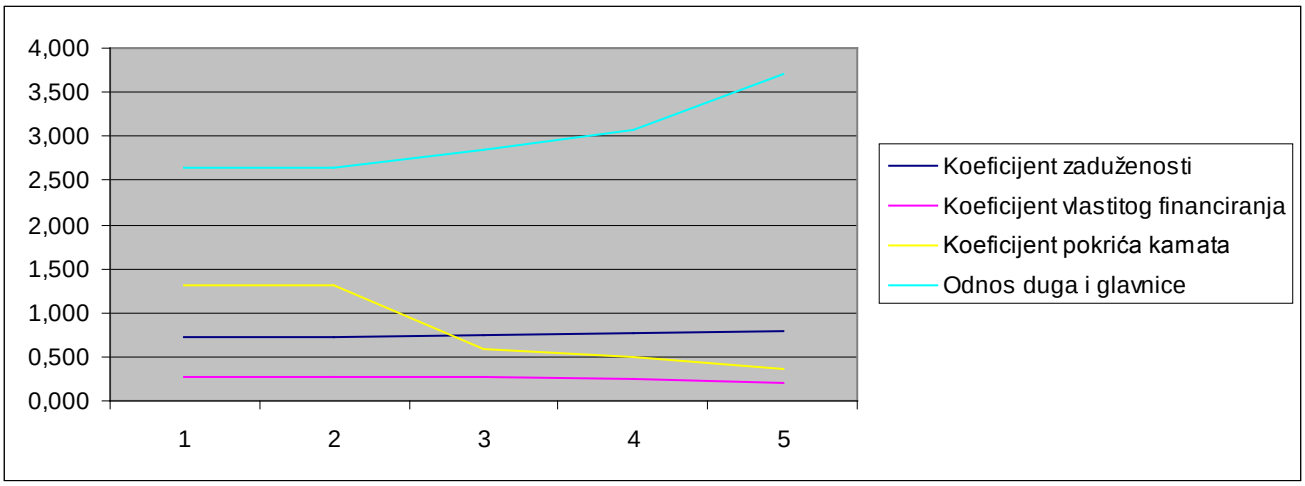
U tablici 19 prikazane su vrijednosti ocijenjenih parametara, njihove standardne greške, empirijski t-omjeri i procjene parametara uz nivo pouzdanosti od 95%. Može se zaključiti da je signifikantnost parametra uz vrijeme 0,103 što upućuje na zaključak da parametar nije statistički značajan.

Tablica 17: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Pokazatelji zaduženosti / Godine	2010	2011	2012	2013	2014
Koeficijent zaduženosti	0,728	0,727	0,747	0,760	0,791
Koeficijent vlastitog financiranja	0,275	0,275	0,262	0,248	0,213
Koeficijent pokrića kamata	1,316	1,316	0,576	0,505	0,371
Odnos duga i glavnice	2,650	2,641	2,851	3,067	3,711

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 20 prikazani su izračunati pokazatelji zaduženosti za poduzeće Konzum d.d., a njihov grafički prikaz vidljiv je na grafikonu 6.

Grafikon 6: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Veći stupanj zaduženosti označava i veći rizik ulaganja u poduzeće. Vrijednost pokazatelja bi trebala iznositi 0,5 ili manje što nije slučaj za poduzeće Konzum d.d. Razina pokazatelja ne pada ispod 0,7.

Koeficijent vlastitog financiranja prikazuje udio vlastitih sredstava u ukupnoj imovini poduzeća. Poželjna je što veća vrijednost. Najviša razina koeficijenta je u 2010. i 2011. godini kad vlastiti kapital predstavlja 27,5% imovine.

Koeficijent pokrića kamata bi trebao biti što veći broj da bi se smanjio rizik podmirenja obveza po dospjelim kamatama. Najkritičnija vrijednost ovog pokazatelja je u 2014. godini i iznosi 0,371.

Ranije naveden kao najrelevantniji pokazatelj zaduženosti je koeficijent zaduženosti kojeg prati trend rasta. Sukladno tome, poduzeće Konzum d.d. ne pokazuje napredak u poslovanju promatrano s aspekta zaduženosti.

Tablica 21: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom zaduženosti kao zavisnom varijablom

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,950[a]	,903	,870	,009541

a. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 21 je izračunat koeficijent determinacije r^2=0,903 što znači da je ocijenjenim trend modelom protumačeno 90,3% sume kvadrata ukupnih odstupanja zavisne varijable od njene aritmetičke sredine.

Tablica 22: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,003	1	,003	27,771	,013[b]
	Residual	,000	3	,000		
	Total	,003	4			

a. Dependent Variable: Koeficijent zaduženosti

b. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici ANOVA prikazani su podaci o protumačenim, neprotumačenim i ukupnim odstupanjima ocijenjenog modela, te vrijednost F-testa s empirijskom signifikantnosti. Empirijska signifikantnost iznosi 1,3% što je manje od 5% pa se zaključuje da je ocijenjeni trend model statistički značajan.

Tablica 23: Trend parametri modela

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	-31,240	6,071		-5,146	,014	-50,559	-11,921
	Vrijeme	,016	,003	,950	5,270	,013	,006	,026

a. Dependent Variable: Koeficijent zaduženosti
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

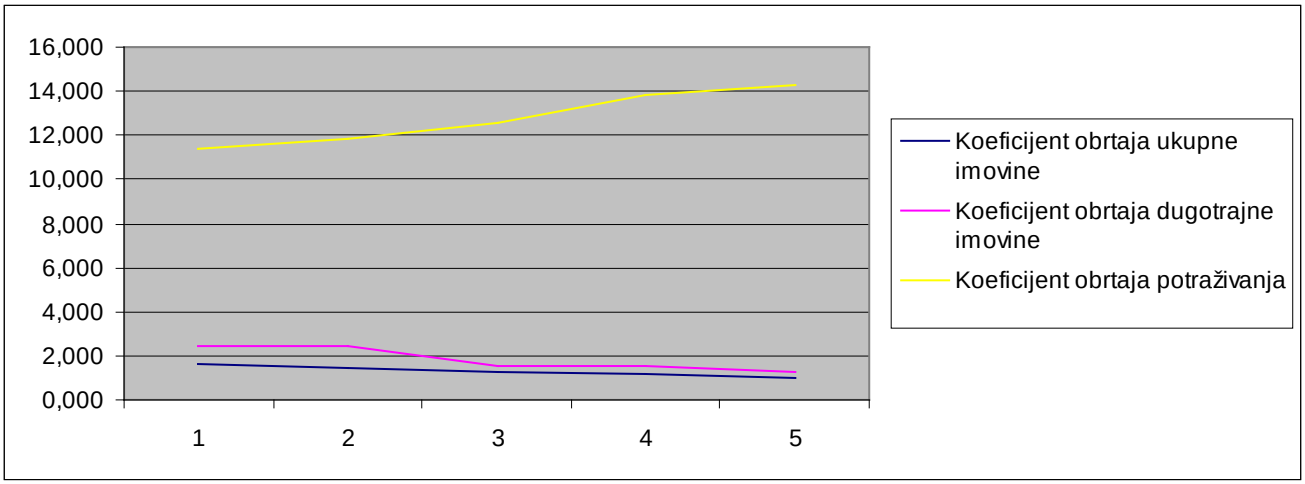
U tablici 23 prikazane su vrijednosti ocijenjenih parametara, njihove standardne greške, empirijski t-omjeri i procjene parametara uz nivo pouzdanosti od 95%. Može se zaključiti da je signifikantnost parametra uz vrijeme 0,013 što upućuje na zaključak da je parametar statistički značajan, ali je pozitivan što znači da zaduženost u promatranom razdoblju raste.

Tablica 18: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Pokazatelji aktivnosti / Godine	2010	2011	2012	2013	2014
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,625	1,440	1,301	1,166	1,034
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	2,412	2,454	1,547	1,548	1,253
Koeficijent obrtaja potraživanja	11,424	11,836	12,565	13,825	14,247

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 24 prikazani su izračunati pokazatelji aktivnosti za poduzeće Konzum d.d., a njihov grafički prikaz vidljiv je na grafikonu 7.

Grafikon 7: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Koeficijent obrtaja ukupne imovine sugerira učinkovitost uporabe ukupne imovine u ostvarivanju prihoda. Veća vrijednost označava učinkovitiju uporabu. Vrijednost pokazatelja je najveća u 2010. godini i iznosi 1,625 što znači da je na svaku kunu imovine ostvareno 1,625 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine sugerira učinkovitost uporabe dugotrajne imovine u ostvarivanju prihoda. Veća vrijednost je poželjna. Najbolja uporaba dugotrajne imovine u

ostvarivanju prihoda zabilježena je u 2011. godini kad 1 kuna dugotrajne imovine donosi 2,45 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja potraživanja pokazuje koliko se novčanih jedinica prodaje može ostvariti jednom kunom uloženom u potraživanje. Poželjna je veća vrijednost. Zabilježen je rast u svakoj godini sa maksimumom u 2014. godini od 14,247 što ukazuje na napredak u poslovanju poduzeća Konzum d.d. obzirom na pokazatelje aktivnosti.

Tablica 25: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom obrtaja potraživanja kao zavisnom varijablom

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,984[a]	,968	,958	,252248

a. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 25 je izračunat koeficijent determinacije r^2=0,968 što znači da je ocijenjenim trend modelom protumačeno 96,8% sume kvadrata ukupnih odstupanja zavisne varijable od njene aritmetičke sredine.

Tablica 26: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5,829	1	5,829	91,614	,002[b]
	Residual	,191	3	,064		
	Total	6,020	4			

a. Dependent Variable: Koeficijent obrtaja potraživanja

b. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici ANOVA prikazani su podaci o protumačenim, neprotumačenim i ukupnim odstupanjima ocijenjenog modela, te vrijednost F-testa s empirijskom signifikantnosti. Empirijska signifikantnost iznosi 0,2% što je manje od 5% pa se zaključuje da je ocijenjeni trend model statistički značajan.

Tablica 27: Trend parametri modela

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	-1523,383	160,493		-9,492	,002	-2034,142	-1012,623
	Vrijeme	,764	,080	,984	9,572	,002	,510	1,017

a. Dependent Variable: Koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

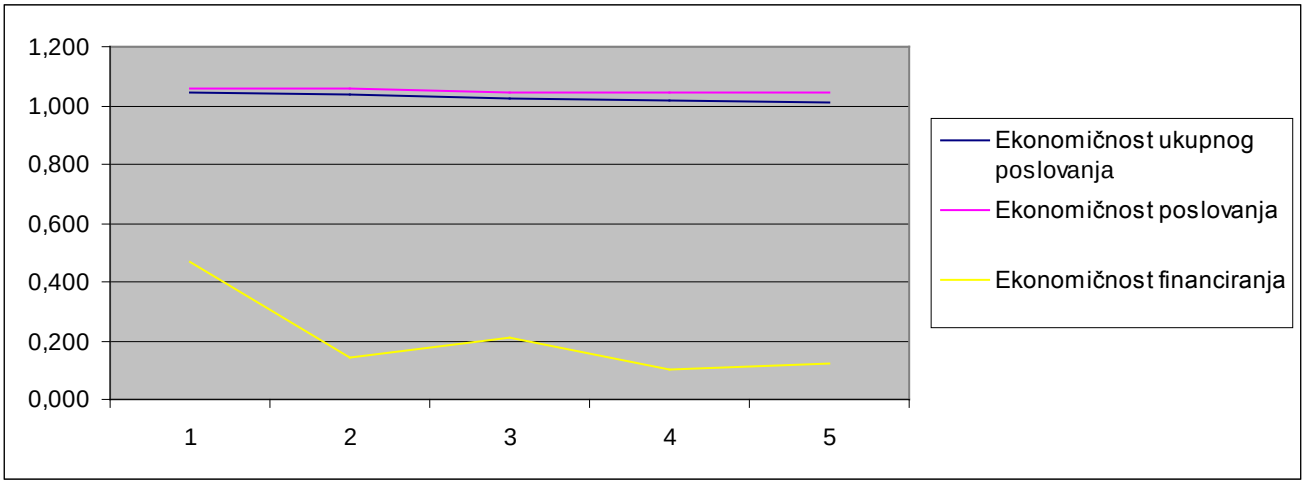
U tablici 27 prikazane su vrijednosti ocijenjenih parametara, njihove standardne greške, empirijski t-omjeri i procjene parametara uz nivo pouzdanosti od 95%. Može se zaključiti da je signifikantnost parametra uz vrijeme 0,002 što upućuje na zaključak da je parametar statistički značajan.

Tablica 19: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Pokazatelji ekonomičnosti / Godine	2010	2011	2012	2013	2014
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,043	1,035	1,020	1,017	1,013
Ekonomičnost poslovanja	1,058	1,056	1,045	1,045	1,041
Ekonomičnost financiranja	0,465	0,143	0,211	0,099	0,122

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 28 prikazani su izračunati pokazatelji ekonomičnosti za poduzeće Konzum d.d., a njihov grafički prikaz vidljiv je na grafikonu 8.

Grafikon 8: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Ekonomičnost ukupnog poslovanja stavlja u omjer ukupne prihode i ukupne rashode. Poželjna je što veća vrijednost uz uvjet da je veća od 1. Kriterij je zadovoljen u svim razdobljima. Najviša vrijednost od 1,043 zabilježena je u 2010. godini.

Ekonomičnost poslovanja stavlja u omjer poslovne prihode i poslovne rashode. Poželjna je što veća vrijednost uz uvjet da je veća od 1. Kriterij je zadovoljen u svim razdobljima. Najviša vrijednost od 1,058 zabilježena je u 2010. godini.

Ekonomičnost financiranja stavlja u omjer financijske prihode i financijske rashode. Poželjna je što veća vrijednost uz uvjet da je veća od 1. Kriterij nije zadovoljen u niti jednom razdoblju. Najviša vrijednost od 0,465 zabilježena je u 2010. godini.

Obzirom na ekonomičnost poslovanja kao relevantan pokazatelj ekonomičnosti i njegov trend pada nije zamijećen napredak u poslovanju poduzeća Konzum d.d. s aspekta pokazatelja ekonomičnosti.

Tablica 29: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s pokazateljem ekonomičnosti poslovanja kao zavisnom varijablom

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,947[a]	,896	,861	,002799

a. Predictors: (Constant), Vrijeme

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 29 je izračunat koeficijent determinacije r^2=0,896 što znači da je ocijenjenim trend modelom protumačeno 89,6% sume kvadrata ukupnih odstupanja zavisne varijable od njene aritmetičke sredine.

Tablica 30: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,000	1	,000	25,851	,015[b]
	Residual	,000	3	,000		
	Total	,000	4			

a. Dependent Variable: Ekonomičnost poslovanja

b. Predictors: (Constant), Vrijeme

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici ANOVA prikazani su podaci o protumačenim, neprotumačenim i ukupnim odstupanjima ocijenjenog modela, te vrijednost F-testa s empirijskom signifikantnosti. Empirijska signifikantnost iznosi 1,5% što je manje od 5% pa se zaključuje da je ocijenjeni trend model statistički značajan.

Tablica 31: Trend parametri modela

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	10,103	1,781		5,673	,011	4,436	15,770
	Vrijeme	-,005	,001	-,947	-5,084	,015	-,007	-,002

a. Dependent Variable: Ekonomičnost poslovanja

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

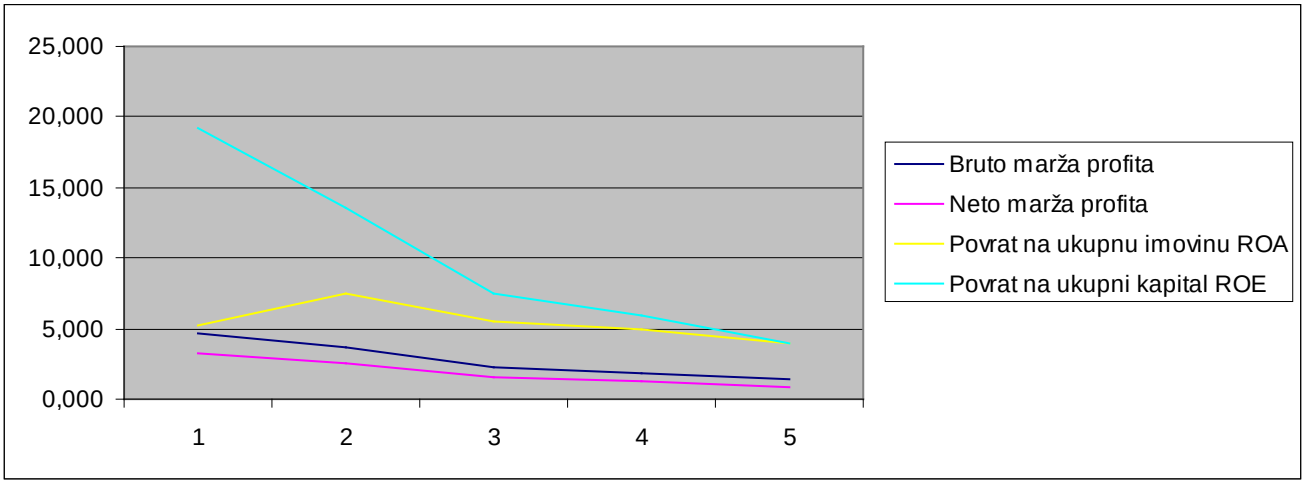
U tablici prikazane su vrijednosti ocijenjenih parametara, njihove standardne greške, empirijski t-omjeri i procjene parametara uz nivo pouzdanosti od 95%. Može se zaključiti da je signifikantnost parametra uz vrijeme 0,015 što upućuje na zaključak da je parametar statistički značajan, ali je negativan tj. ekonomičnost kroz razdoblja pada.

Tablica 20: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Pokazatelji profitabilnosti / Godine	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Bruto marža profita	4,611	3,665	2,211	1,816	1,383
Neto marža profita	3,284	2,592	1,525	1,277	0,812
Povrat na ukupnu imovinu ROA	5,222	7,478	5,469	4,994	3,996
Povrat na ukupni kapital ROE	19,217	13,513	7,525	5,991	3,927

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 32 prikazani su izračunati pokazatelji profitabilnosti za poduzeće Konzum d.d., a njihov grafički prikaz vidljiv je na grafikonu 9.

Grafikon 9: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema bruto profitnoj marži nakon pokrića proizvodnih troškova poduzeću Konzum d.d. ostaje u 2010. godini 4,611% prihoda od prodaje za pokriće troškova uprave i prodaje, troškova financiranja te dobitka. To je najviša dosegnuta vrijednost u svim razdobljima.

Neto profitna marža je također najviša u 2010. godini sa vrijednošću 3,284% te pokazuje koliko jedinica neto dobiti ostaje poduzeću od jedne jedinice ostvarenog prihoda. Iako poduzeće posluje s dobitkom, zabilježen je trend pada neto profitne marže u svim razdobljima.

Pokazatelj neto rentabilnosti imovine ROA pokazuje produktivnost ukupne imovine i poželjna je što veća vrijednost. Maksimalna vrijednost dosegnuta je u 2011. sa 7,478% što ukazuje na profitabilno poslovanje.

Pokazatelj neto rentabilnosti kapitala ROE pokazuje prinos koji vlasnici ostvaruju na iznos svog financijskog uloga. Najveća vrijednost zabilježena je u 2010. godini, a zatim slijedi trend pada.

Pokazatelji profitabilnosti ne prikazuju napredak u poslovanju, iako poduzeće Konzum d.d. bilježi dobitak u svakoj godini.

Tablica 33: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom neto marže profita kao zavisnom varijablom

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,977[a]	,954	,939	,251190

a. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 33 je izračunat koeficijent determinacije r^2=0,954 što znači da je ocijenjenim trend modelom protumačeno 95,4% sume kvadrata ukupnih odstupanja zavisne varijable od njene aritmetičke sredine.

Tablica 34: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3,918	1	3,918	62,087	,004[b]
	Residual	,189	3	,063		
	Total	4,107	4			

a. Dependent Variable: Neto marža profita

b. Predictors: (Constant), Vrijeme
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici ANOVA prikazani su podaci o protumačenim, neprotumačenim i ukupnim odstupanjima ocijenjenog modela, te vrijednost F-testa s empirijskom signifikantnosti. Empirijska signifikantnost iznosi 0,004% što je manje od 5% pa se zaključuje da je ocijenjeni trend model statistički značajan.

Tablica 35: Trend parametri modela

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	1261,209	159,820		7,891	,004	752,590	1769,827
	Vrijeme	-,626	,079	-,977	-7,880	,004	-,879	-,373

a. Dependent Variable: Neto marža profita
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 35 prikazane su vrijednosti ocijenjenih parametara, njihove standardne greške, empirijski t-omjeri i procjene parametara uz nivo pouzdanosti od 95%. Može se zaključiti da je signifikantnost parametra uz vrijeme 0,004 što upućuje na zaključak da je parametar statistički značajan, a negativan predznak upućuje na pad profitabilnosti kroz promatrano razdoblje.

- ✓ H_2: *Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d. kroz promatrano vremensko razdoblje pokazuju napredak u poslovanju.*

Na temelju provedene analize s obzirom da samo pokazatelj aktivnosti pokazuje pozitivan i značajan trend, a svi drugi pokazatelji ne upućuju na takva kretanja može se donijeti zaključak o odbacivanju postavljene hipoteze.

4. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA KONZUMA d.d. U USPOREDBI S ODABRANIM KONKURENTIMA

4.1. Odabrani konkurenti iz trgovine na malo široke potrošnje

4.1.1. Plodine d.d.

Poduzeće Plodine d.o.o. osnovano je 1993. godine upisom na trgovačkom sudu u Rijeci.[72] Plodine u svom sastavu imaju 74 poslovna prostora. Od ukupno 74 poslovna prostora, društvo posluje u 66 supermarketa, (od čega 5 supermarketa posluje unutar vlastitih trgovačkih centara) i 8 hipermarketa, (od čega 2 hipermarketa posluju unutar vlastitih trgovačkih centara). Supermarketi, odnosno hipermarketi PLODINE prisutni su u većim gradovima Hrvatske.[73] Vizija tvrtke Plodine d.d. je držati korak sa modernim europskim standardima trgovine, a cilj stvoriti i zadržati sretnog i zadovoljnog kupca.[74]

[72] http://www.poslovna.hr (preuzeto 17.07.2016.)
[73] http://www.rgfi.fina.hr (preuzeto 17.07.2016.)
[74] http://www.plodine.hr/o-nama/nasi-ciljevi/ (preuzeto 17.07.2016.)

Tablica 36: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Plodine d.d. za razdoblje 2010.-2014.

Pokazatelji/Godine	2010	2011	2012	2013	2014
K. tekuće likvidnosti	0,451	0,489	0,421	0,369	0,357
K. financijske stabilnosti	0,633	0,689	0,631	0,616	0,552
K. zaduženosti	0,892	0,904	0,899	0,903	0,894
K. obrtaja potraživanja	42,057	27,893	32,923	36,253	39,178
P. ekonomičnosti poslovanja	1,050	1,057	1,055	1,052	1,050
Neto marža profita (u%)	1,238	1,303	1,251	1,252	1,213

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 36 prikazani su odabrani pokazatelji za poduzeće Plodine za odabrano razdoblje.

Koeficijent tekuće likvidnosti je ispod kritične vrijednosti i pokazuje da poduzeće ima više kratkoročnih obveza nego kratkotrajne imovine, te da poduzeće nije sposobno u roku podmiriti svoje kratkoročne obveze. Koeficijent zaduženosti je iznad kritične razine za sva promatrana razdoblja i pokazuje da se poduzeće financira iz tuđih izvora imovine, samim tim je i veći rizik ulaganja u poduzeće. Koeficijent obrtaja potraživanja bilježi rast u svim razdobljima osim u 2011. godini, što je pozitivno. Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja ukazuje na pozitivan trend većih poslovnih prihoda nad poslovnim rashodima. Najviša vrijednost koeficijenta je zabilježena u 2011. godini. Neto marža profita je pozitivna u svim razdobljima što znači da poduzeće posluje s dobitkom, a najviša razina pokazatelja je zabilježena u 2011. godini. Poduzeće Plodine najbolje je poslovalo u 2011. godini.

4.1.2. Lidl Hrvatska d.o.o. k.d.

"Začeci Lidla sežu u tridesete godine 20. stoljeća, kada je tvrtka osnovana u mjestu Schwäbischen pod nazivom Lidl & Schwarz Lebensmittel-Sortimentsgroßhandlung. Kasnije su se aktivnosti razdvojile na područje diskontnih trgovina prehrambenim proizvodima koje je preuzela tvrtka Lidl te na područje samoposluga i trgovačkih centara kao što su Kaufland i Handelshof. Danas Lidl, kao dio grupacije Schwarz, spada među 10 vodećih njemačkih maloprodajnih trgovina te predstavlja međunarodno aktivnu grupaciju s vlastitim nacionalnim

društvima u cijeloj Europi. Temeljno načelo i ključ uspjeha jest jednostavnost, prema kojoj se ravna cjelokupno djelovanje poduzeća Lidl."[75]

Tablica 37: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Lidl Hrvatska d.o.o. k.d. za razdoblje 2010.-2014.

Pokazatelji/Godine	2010	2011	2012	2013	2014
K. tekuće likvidnosti	0,700	0,533	0,465	0,915	0,980
K. financijske stabilnosti	0,894	0,800	0,812	0,918	0,917
K. zaduženosti	0,180	0,301	0,266	0,322	0,319
K. obrtaja potraživanja	59,887	82,224	93,372	161,457	194,773
P. ekonomičnosti poslovanja	0,993	0,984	0,995	1,018	1,035
Neto marža profita (u%)	-1,092	-2,409	-0,877	1,232	2,944

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 37 prikazani su odabrani pokazatelji za poduzeće Lidl Hrvatska d.o.o. k.d. za odabrano razdoblje.

Koeficijent tekuće likvidnosti je ispod kritične vrijednosti i pokazuje da poduzeće ima više kratkoročnih obveza nego kratkotrajne imovine, te da poduzeće nije sposobno u roku podmiriti svoje kratkoročne obveze. Koeficijent zaduženosti je iznad kritične razine 0,5 za sva promatrana razdoblja i pokazuje da se poduzeće financira iz tuđih izvora imovine, samim tim je i veći rizik ulaganja u poduzeće. Koeficijent obrtaja potraživanja ukazuje na trend povećanja obrtaja potraživanja iz godine u godinu. Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja ukazuje na veće poslovne rashode nad poslovnim prihodima u 2010., 2011. i 2012. godini. U posljednje dvije godine pokazatelj je veći od kritične vrijednosti 1 što ukazuje na pozitivan trend. U godina u kojima je pokazatelj ekonomičnosti poslovanja ispod kritične vrijednosti poduzeće posluje s gubitkom što je vidljivo iz neto marže profita. Dok u 2013. i 2014. poduzeće bilježi veće poslovne prihode nad poslovnim rashodima, te bilježi ostvarivanje dobiti. Razlog proporcionalnosti pokazatelja je vidljiv u činjenici što poslovni prihodi i poslovni rashodi čine značajnu stavku u prihodima i rashodima poduzeća trgovine na malo. Konkretan slučaj kod poduzeća Konzum je vidljiv u tablici 15 gdje poslovni prihodi zauzimaju najmanje 98,89% prihoda kroz sva promatrana razdoblja, a poslovni rashodi minimalno 96,95% ukupnih rashoda. Najpoželjnije vrijednosti pokazatelja zabilježene su u 2014. godini.

[75] http://www.lidl.hr/hr/Povijest.htm (preuzeto 17.07.2016.)

4.1.3. Kaufland Hrvatska k.d.

Kaufland Hrvatska sa sjedištem u Zagrebu, osnovano je 2000. godine od strane Kaufland Management d.o.o.[76] Osnovna načela su pravedno ponašanje i poštovanje u ophođenju s kupcima, djelatnicima i poslovnim partnerima po uzoru na slogan: "Tko ne postaje boljim, prestaje biti dobar."[77]

Tablica 38: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Kaufland Hrvatska k.d. za razdoblje 2010.-2014.

Pokazatelji/Godine	2010	2011	2012	2013	2014
K. tekuće likvidnosti	1,478	1,156	1,247	1,078	0,769
K. financijske stabilnosti	0,984	0,913	0,942	0,904	0,813
K. zaduženosti	0,494	0,484	0,525	0,510	0,426
K. obrtaja potraživanja	196,080	165,971	108,187	19,773	14,785
P. ekonomičnosti poslovanja	0,971	0,997	0,996	1,000	1,004
Neto marža profita (u%)	-4,617	-2,050	-1,216	-1,048	-0,339

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 38 prikazani su odabrani pokazatelji za poduzeće Kaufland Hrvatska k.d. za odabrano razdoblje.

Koeficijent tekuće likvidnosti je ispod razine 1,5 te pokazuju da poduzeće ima više kratkoročnih obveza nego kratkotrajne imovine, te da poduzeće nije sposobno u roku podmiriti svoje kratkoročne obveze. Iz godine u godinu poduzeće smanjuje svoju likvidnost. Koeficijent zaduženosti je iznad i oko kritične razine 0,5 za sva promatrana razdoblja i pokazuje da se poduzeće financira iz tuđih izvora imovine, samim tim je i veći rizik ulaganja u poduzeće. Poslovni prihodi su veći od poslovnih rashoda samo u 2013. i 2014. godini. Poduzeće ne ostvaruje dobit niti jedne godine, ali je vidljiv pozitivan trend približavanja koeficijenta neto marže profita prema nuli.

[76] http://fina.hr (preuzeto 17.07.2016.)
[77] http://www.kaufland.hr/Home/05_O_tvrtki/001_Nase_vrijednosti/001_Nacela/index.jsp (preuzeto 17.07.2016.)

4.1.4. Tommy d.o.o.

Trgovački lanac Tommy utemeljen je kao trgovačko društvo 1992. godine, kada je započelo s poslovnim aktivnostima u trgovini na veliko i malo. U privatnom je vlasništvu, a sjedište društva je u Splitu. Poduzeće Tommy ima 188 prodajnih mjesta. Poslovanje se odvija u četiri prodajna formata, hipermarketima, maximarketima, supermarketima i marketima. Trgovački lanac Tommy svoju poslovnu filozofiju temelji na potpunoj prilagodbi potrošačima – kupcima, njihovim potrebama, navikama i željama.[78]

Tablica 39: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Tommy d.o.o. za razdoblje 2010.-2014.

Pokazatelji/Godine	2010	2011	2012	2013	2014
K. tekuće likvidnosti	0,460	0,572	0,322	0,409	0,420
K. financijske stabilnosti	0,268	0,359	0,264	0,363	0,440
K. zaduženosti	1,006	0,974	0,958	0,913	0,843
K. obrtaja potraživanja	33,542	29,541	41,086	41,715	46,300
P. ekonomičnosti poslovanja	1,014	1,023	1,018	1,028	1,040
Neto marža profita (u%)	0,398	1,442	1,414	2,076	3,076

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 39 prikazani su odabrani pokazatelji za poduzeće Tommy d.o.o. za odabrano razdoblje.

Koeficijent tekuće likvidnosti je ispod kritične vrijednosti i pokazuje da poduzeće ima više kratkoročnih obveza nego kratkotrajne imovine, te da poduzeće nije sposobno u roku podmiriti svoje kratkoročne obveze. Koeficijent zaduženosti je iznad kritične razine za sva promatrana razdoblja i pokazuje da se poduzeće financira iz tuđih izvora imovine, samim tim je i veći rizik ulaganja u poduzeće. Najniža vrijednost koeficijenta obrtaja potraživanja je u 2011. godini. Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja je iznad razine 1 za sve godine. Poduzeće posluje s dobitkom i bilježi trend rasta neto marže profita.

[78] http://tommy.hr/o-nama/ (preuzeto 17.07.2016.)

4.1.5. Studenac d.o.o.

"Studenac je započeo poslovanje ranih devedesetih otvaranjem veleprodajnog skladišta u Dućama te nekoliko prodavaonica u Omišu i okolici. Postupno rast tvrtke je doveo do maloprodajnog lanca kojeg danas čini preko tristo marketa i supermarketa unutar četiri dalmatinske županije. Trgovine se nalaze uglavnom na obali, otocima te Dalmatinskoj zagori. Djelovanje usmjeravaju u cilju poboljšanja poslovanja sa poslovnim partnerima i usmjeravanja usluge prema potpunom zadovoljstvu sadašnjih i budućih kupaca. Ostvarenje tog cilja vide u praćenju suvremenih trendova jačanjem ljudskog potencijala uz korištenje informatičke tehnologije te dosadašnjih saznanja i iskustava."[79]

Tablica 40: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Studenac d.o.o. za razdoblje 2010.-2014.

Pokazatelji/Godine	2010	2011	2012	2013	2014
K. tekuće likvidnosti	1,280	1,347	1,101	1,307	1,364
K. financijske stabilnosti	1,015	1,053	0,767	0,929	0,925
K. zaduženosti	0,856	0,876	0,874	0,782	0,855
K. obrtaja potraživanja	11,348	9,401	8,984	10,350	10,643
P. ekonomičnosti poslovanja	1,048	1,053	1,050	1,048	1,047
Neto marža profita (u%)	3,342	4,472	4,212	4,197	3,860

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

U tablici 40 prikazani su odabrani pokazatelji za poduzeće Studenac d.o.o. za odabrano razdoblje.

Ni poduzeće Studenac nije likvidno s aspekta pokazatelja likvidnosti. Poduzeće je zaduženo i financira se tuđim izvorima. Koeficijent obrtaja potraživanja se kreće oko razine 10. Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja i neto marže profita su na zadovoljavajućoj razini, te se zaključuje da poduzeće posluje s dobitkom u svim razdobljima.

[79] http://studenac.hr/o_nama (preuzeto 17.07.2016.)

4.2. Komparativna analiza poslovanja Konzuma d.d. i odabranih konkurenata

Komparacija odabranih poduzeća prema relevantnim pokazateljima provest će se pomoću dvije metode: multivariantne Cluster analize i PROMETHEE metode za višekriterijsko odlučivanje, i to za dvije godine: 2012. i 2014. godinu.

Tablica 21: Odabrani financijski pokazatelji poduzeća Konzum d.d. i odabranih konkurenata za 2012. godinu

Pokazatelji/Konkurenti	Konzum	Plodine	Lidl	Kaufland	Tommy	Studenac
K. tekuće likvidnosti	0,324	0,421	0,465	1,247	0,322	1,101
K. financijske stabilnosti	0,277	0,631	0,812	0,942	0,264	0,767
K. zaduženosti	0,747	0,899	0,266	0,525	0,958	0,847
K. obrtaja potraživanja	12,565	32,923	93,372	108,187	41,086	8,984
P. ekonomičnosti poslovanja	1,045	1,055	0,995	0,996	1,018	1,050
Neto marža profita (u%)	1,525	1,251	-0,877	-1,216	1,414	4,212

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Tablica 22: Odabrani financijski pokazatelji poduzeća Konzum d.d. i odabranih konkurenata za 2014. godinu

Pokazatelji/Konkurenti	Konzum	Plodine	Lidl	Kaufland	Tommy	Studenac
K. tekuće likvidnosti	0,332	0,357	0,980	0,769	0,420	1,364
K. financijske stabilnosti	0,220	0,552	0,917	0,813	0,440	0,925
K. zaduženosti	0,791	0,894	0,319	0,426	0,843	0,855
K. obrtaja potraživanja	14,247	39,178	194,773	14,785	46,300	10,643
P. ekonomičnosti poslovanja	1,041	1,050	1,035	1,004	1,040	1,047
Neto marža profita (u%)	0,812	1,213	2,944	-0,339	3,076	3,860

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

4.2.1. Klasifikacija poduzeća pomoću multivariantne Cluster analize

Multivariantna analiza (MVA) temelji se na principima multivariantne statistike, koja uključuje promatranja i analize dvije ili više statističkih varijabli istovremeno. Ocjenjuje međuovisnosti varijabli i vrši njihovo grupiranje u skladu s njihovom sličnošću (faktorska analiza) i vrši grupiranje podataka opet u skladu s njihovom sličnosti (cluster analiza).[80]

Cluster analiza je vrsta mulivariantne statističke analize koja spada u metode klasificiranje. Temelji se na matematički formuliranim mjerama sličnosti i obuhvaća različite postupke,

[80] Pivac, S. (2010): Statističke metode, e-nastavni materijali, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 218

algoritme i metode grupiranja podataka. Cluster analiza spada u istraživačke analize čiji je osnovni cilj sortirati različite podatke u grupe na način da se maksimizira stupanj sličnosti unutar grupe uz uvjet da je sličnost s drugim grupama minimalna.[81]

Metode grupiranja ili klasifikacije u osnovi se mogu podijeliti na:[82]

- ✓ Hijerarhijske
- ✓ Nehijerarhijske

Hijerarhijske metode su:[83]

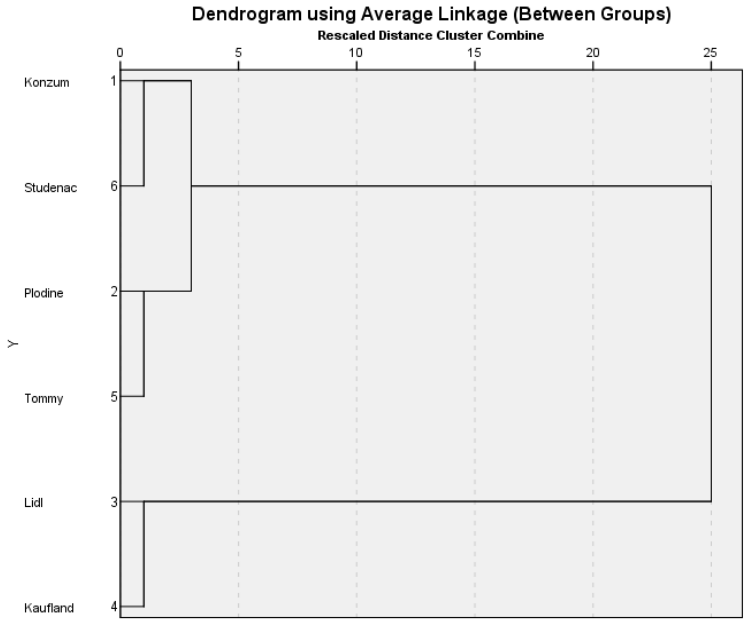
- ✓ Metoda udruživanja ili algomerativna metoda je metoda gdje je u početku svaka jedinica poseban klaster, a zatim se jedinice grupiraju u sve manji broj grupa, dok se sve ne svrstaju u jednu veliku grupu.
- ✓ Metoda dijeljenja po kojoj se velika grupa, koja u početku sadrži sve jedinice, dijeli na sve veći broj grupa, sve dok svaka jedinica ne postane zasebna grupa.

Grafički prikaz grupiranja tzv. grafikon matričnog stabla ili dendogram koji vizualno u dvodimenzionalnom prostoru pokazuje hijerarhiju unutar konačnog klastera, gdje je napravljena podjela kroz binarno stablo. Dendogram prikazuje i stvarne udaljenosti na skali od 0 do 25.[84]

"Od nehijerarhijskim metoda u praksi je najviše u upotrebi k-means metoda tj. metoda k-prosjeka. Prednost i/ili nedostatak ove metode, što naravno ovisi i o vrsti istraživanja, je što se unaprijed treba odabrati broj klastera. Jedinice se tada pridružuju klasteru kojem su najbliži, tj. s kojim imaju najmanju Euklidsku udaljenost. Ako je potrebno, neke jedinice se premještaju iz klastera u klaster sve dok se ne postigne stabilnost sustava. I ovdje vrijedi kriterij minimalnih udaljenosti jedinica unutar klastera i maksimalnih udaljenosti između klastera."[85]

[81] Ibid.
[82] Ibid.
[83] Ibid.
[84] Ibid., str. 220
[85] Ibid., str. 221

Na slici 1 je prikazan dendogram klasifikacije za poduzeće Konzum d.d. i odabrane konkurente u 2012. i 2014. godini.

Slika 1: Klasifikacija poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja pomoću dendograma za 2012. godinu
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema dendogramu iz 2012. godine (slika 1) može se vidjeti da su poduzeća Konzum, Studenac, Plodine i Tommy klasificirana kao slična poduzeća po navedenim pokazateljima. Posebnu grupu čine poduzeća Lidl i Kaufland koji su klasificirani kao slični. Prema tablici 41 vidljiva su značajna odstupanja između te dvije grupe. Poduzeća Lidl i Kaufland jedina posluju sa gubitkom u 2012. godini. Osim negativne neto profitne marže, poduzeća jedina imaju pokazatelje ekonomičnosti poslovanja ispod razine 1. Vrijednost koeficijenta obrtaja potraživanja je najviša za navedena poduzeća; za poduzeće Lidl iznosi 93,372, a za poduzeće Kaufland 108,187 u 2012. godini. Lidl ima najnižu razinu koeficijenta zaduženosti sa 0,266, a potom slijedi Kaufland sa vrijednosti 0,525. Koeficijenti financijske stabilnosti su najviši za Lidl (0,812) i Kaufland (0,942) u 2012. godini u odnosu na ostala poduzeća.

U tablici 43 je prikazano ANOVA testiranje za cluster metodu k-prosjeka za 2012. godinu.

Tablica 43: ANOVA testiranje za klaster metodu k-prosjeka za 2012. godinu

ANOVA

	Sig.
K. tekuće likvidnosti	,443
K. financijske stabilnosti	,114
K. zaduženosti	,011
K. obrtaja potraživanja	,004
P. ekonomičnosti poslovanja	,020
Neto marža profita (u%)	,042

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

ANOVA testiranje odnosi se na svaku promatranu varijablu i upućuje na zaključak je li se sredine između predloženih klastera signifikantno razlikuju.[86] Samo je signifikatnost koeficijenta tekuće likvidnosti veća od 20% što znači da ne pridonosi razlici između dva klastera, odnosno sredina između predloženih klastera po tim pokazateljima se značajno ne razlikuje. Tablica 43 također pokazuje da pokazatelji: koeficijent financijske stabilnosti, koeficijent zaduženost, koeficijent obrtaja potraživanja, pokazatelj ekonomičnosti poslovanja i neto marža profita pridonose značajno razlici između klastera.

Tablica 44: Klasifikacija poduzeća pomoću klaster metode k-prosjeka za 2012. godinu

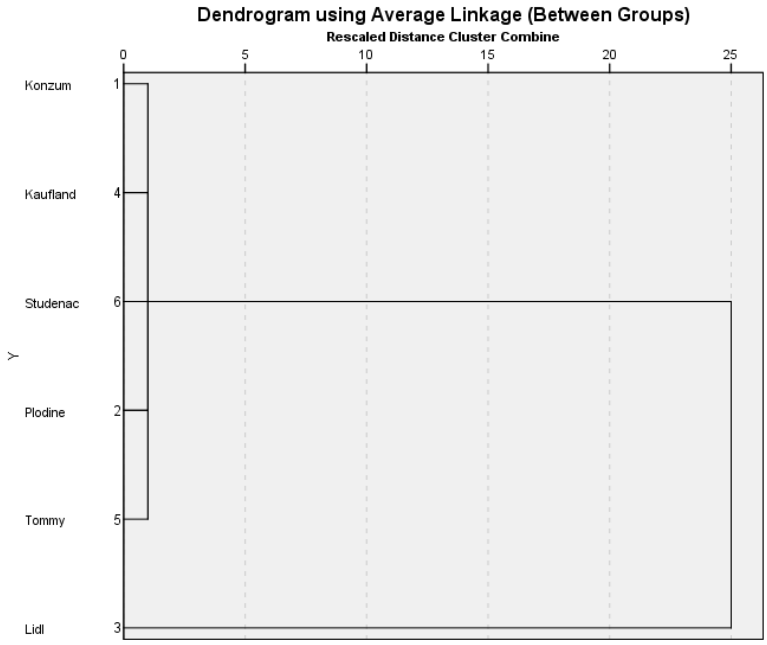
Cluster Membership

V1	Cluster
Konzum	1
Plodine	1
Lidl	2
Kaufland	2
Tommy	1
Studenac	1

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema dobivenim podacima iz tablice 44 može se vidjeti da su poduzeća Konzum, Studenac, Plodine i Tommy svrstana u jednu grupu, a poduzeća Lidl i Kaufland u drugu grupu kao slična poduzeća. Rezultati nehijerarhijske metode se podudaraju s rezultatima hijerarhijske metode.

[86] Pivac, S. (2010): Statističke metode, e-nastavni materijali, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 226

Slika 2: Klasifikacija odabranih poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja pomoću dendograma za 2014. godinu
Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema dendogramu iz 2014. godine (slika 2) može se vidjeti da su poduzeća Konzum, Kaufland, Studenac, Plodine i Tommy klasificirana kao slična poduzeća po navedenim pokazateljima. Po istim kriterijima, zasebnu grupu čini poduzeće Lidl. Prema tablici 42 poduzeće Lidl kotira visoko na ljestvici poduzeća prema pokazateljima likvidnosti. Također, ima najnižu vrijednost koeficijenta zaduženosti u iznosu 0,319. Koeficijent obrtaja potraživanja se značajno razlikuje od ostalih poduzeća. Ima maksimalnu vrijednost za 2014. godinu u odnosu na ostala poduzeća tj. 194,773. Za navedene pokazatelje poduzeće Lidl bilježi odlične iznadprosječne rezultate u odnosu na odabrane konkurente za 2014. godinu. Dok vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti poslovanja i neto marže profita ne odstupaju od prosjeka.

U tablici 45 je prikazano ANOVA testiranje za cluster metodu k-prosjeka za 2014. godinu.

Tablica 45: ANOVA testiranje za klaster metodu k-prosjeka za 2014. godinu

ANOVA

	Sig.
K. tekuće likvidnosti	,527
K. financijske stabilnosti	,353
K. zaduženosti	,102
K. obrtaja potraživanja	,001
P. ekonomičnosti poslovanja	,948
Neto marža profita (u%)	,551

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Tablica 45 pokazuje da pokazatelji: koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti, pokazatelj ekonomičnosti poslovanja i neto marža profita ne pridonose značajno razlici između klastera. Samo su signifikatnosti koeficijenta obrtaja potraživanja i koeficijenta zaduženosti manje od 20% što znači da pridonose razlici između dva klastera, odnosno sredina između predloženih klastera po tim pokazateljima se značajno razlikuje.

Tablica 46: Klasifikacija poduzeća pomoću klaster metode k-prosjeka za 2014. godinu

Cluster Membership

V1	Cluster
Konzum	1
Plodine	1
Lidl	2
Kaufland	1
Tommy	1
Studenac	1

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Prema dobivenim podacima klasifikacije u tablici 46 može se vidjeti da su poduzeća Konzum, Kaufland, Studenac, Plodine i Tommy klasificirani u jednu grupu kao slični, dok je poduzeće Lidl zaseban klaster. Rezultati su identični onima dobivenim prema hijerarhijskoj metodi.

4.2.2. Rangiranje poduzeća pomoću višekriterijske PROMETHEE metode

Cilj metode PROMETHEE je pomoći donosiocu odluke u rješavanju problema višekriterijalnog odlučivanja. Metoda PROMETHEE radi usporedbu i rangiranje različitih aktivnosti istovremeno vrednovanih na temelju više kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija.[87]

[87] Fakultet organizacije i informatike: http://old.foi.hr/CMS_library/studiji/pds/mps/predmeti/Promethee_Tihi.pdf (preuzeto 25.08.2016.)

Kod ove metode pristupa se pojmu kriterija tako da se definira funkcija preferencije za svaki pojedinačni kriterij. Postoji šest različith funkcija preferencija koja se mogu koristiti u analizi.

Šest tipova kriterija su:[88]

1. obični kriterij
2. kvazi kriterij
3. kriterij s linearnom preferencijom
4. nivo kriterij
5. kriterij s linearnom preferencijom i područjem indiferencije
6. gaussov kriterij.

Provedena je potpuna PROMETHEE II rangiranje na temelju šest odabranih pokazatelja za svako odabrano poduzeće za 2012. i 2014. godinu. Ponderi pokazatelja dodijeljeni su tako da je uzeta u obzir važnost pojedinog pokazatelja na ukupno poslovanje. Najveći ponder dodijeljen je koeficijentu tekuće likvidnosti i pokazatelju ekonomičnosti poslovanja od 18%, prema vlastitim preferencijama autora. Ponder ostalih pokazatelja: koeficijenta financijske stabilnosti, koeficijenta zaduženosti, koeficijenta obrtaja potraživanja i neto marže profita je 16%.

Tablica 47: Ponderi i vrsta kriterija za promatrana poduzeća u 2012. godini

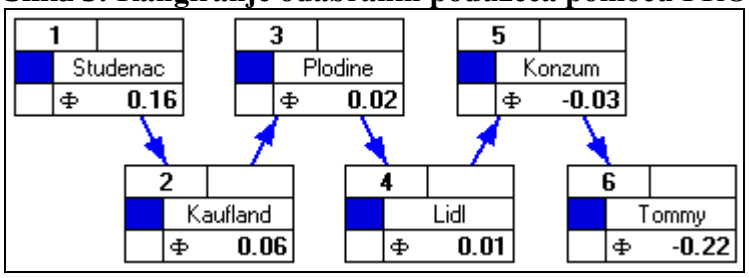
	Koef.t.l.	Koef.fin.stab.	Koef.zad.	Koef.o.p.	Ek.pos.	**Net.prof.m.**
Min/Max	Maximize	Maximize	Minimize	Maximize	Maximize	Maximize
Weight	0.1800	0.1600	0.1600	0.1600	0.1800	0.1600
Preference Functi	Gaussian	Gaussian	U-Shape	Gaussian	U-Shape	Linear
Indiference Thres	-	-	0.4000	-	0.0230	2.5000
Preference Thres	-	-	-	-	-	5.0000
Gaussian Thresh	0.8000	0.7000	-	58.0000	-	-

Napomena: Zbog sintakse softwarea sve su negativne vrijednosti uvažavajući adekvatni rang pretvorene u pozitivne vrijednosti.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

[88] On-line decision making za podršku MZOŠa RH: http://decision.math.hr/nastava/seminari/PROMETHEE.pdf (preuzeto 25.08.2016.)

Slika 3: Rangiranje odabranih poduzeća pomoću PROMETHEE metode u 2012. godini

Izvor: Izrada autora

Na temelju provedene PROMETHEE II metode može se zaključiti da je u 2012. godini na prvo mjesto rangirano poduzeće Studenac, sa najvećom vrijednošću neto toka od 0.16. Zatim slijede Kaufland kojem je neto tok 0.06, Plodine sa neto tokom 0.02, Lidl sa neto tokom 0.01, Konzum sa neto tokom -0.03. Najlošije mjesto zauzima poduzeće Tommy sa neto tokom -0.22. Iz slike 3 se može zaključiti da postoji razlika u njihovim rangovima na temelju promatranih pokazatelja. Poduzeća Kaufland i Lidl koja su prema Cluster metodi svrstana u zasebnu grupu, ne odstupaju značajno od prosjeka prema rangiranju PROMETHEE II metodom.

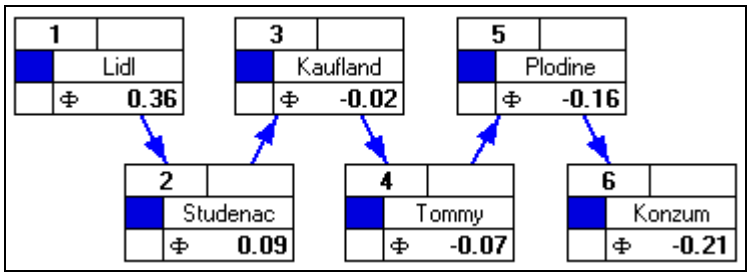
Tablica 48: Ponderi i vrsta kriterija za promatrana poduzeća u 2014. godini

	Koef.t.l.	Koef.fin.stab.	Koef.zad.	Koef.o.p.	Ek.pos.	**Net.prof.m.**
Min/Max	Maximize	Maximize	Minimize	Maximize	Maximize	Maximize
Weight	0.1800	0.1600	0.1600	0.1600	0.1800	0.1600
Preference Functi	Gaussian	Gaussian	U-Shape	Gaussian	Gaussian	Linear
Indiference Thres	-	-	0.4000	-	-	1.0000
Preference Thres	-	-	-	-	-	3.3000
Gaussian Thres	0.8000	0.6000	-	100.0000	1.0250	-

Napomena: Zbog sintakse softwarea sve su negativne vrijednosti uvažavajući adekvatni rang pretvorene u pozitivne vrijednosti.

Izvor: Izrada autora prema godišnjim izvještajima sa www.rgfi.fina.hr

Slika 4: Rangiranje odabranih poduzeća pomoću PROMETHEE metode u 2014. godini

Izvor: Izrada autora

Iz slike 4 vidljivo je da se promijenio redoslijed rangiranih poduzeća. Lidl je došao na prvo mjesto sa neto tokom od 0.36. Slijede poduzeća Studenca, Kaufland, Tommy, pa Plodine. Dok je poduzeće Konzum sa petog mjesta u 2012. godini, spalo na šesto mjesto u 2014. godini za neto tokom od -0.21. Rezultati PROMETHEE II metode se podudaraju sa rezultatima Cluster metode. Poduzeće Lidl se razlikuje od ostalih poduzeća, te mu dobre vrijednosti svih pokazatelja u 2014. godini osiguravaju prvo mjesto u trgovini na malo.

- ✓ H_3*: Konzum d.d. uspješno zadržava lidersku poziciju u poslovanju trgovine na malo u Hrvatskoj.*

Rezultati komparativne analize pokazali su da poduzeće Konzum d.d ne drži lidersku poziciju u poslovanju trgovine na malo u Hrvatskoj. Odnosno, prema rangiranju poduzeća PROMETHEE metodom Konzum se u rangu sa pet konkurenata u 2012. godini našlo na pretposljednjem petom mjestu, a 2014. godine na posljednjem mjestu. Hipoteza H3 se može odbaciti.

ZAKLJUČAK

Poduzeće Konzum d.d. je analizirano na temelju financijskih izvještaja iz razdoblja od 2010. do 2014. godine. Analizom se utvrđuje slika poduzeća za navedeno razdoblje na temelju relevantnih pokazatelja poslovanja. Također se ukazuje na probleme poslovanja, te se uspoređuje poduzeće Konzum d.d. sa odabranim konkurentima: Plodine d.d., Lidl Hrvatska d.o.o. k.d., Kaufland Hrvatska k.d., Tommy d.o.o. i Studenac d.o.o.. Analiza se temelji na podacima iz bilance i računa dobiti i gubitka. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Konzum d.d. provedena je horizontalnom i vertikalnom analizom, te analizom putem financijskih pokazatelja i upotrebom statističke analize.

U radu su postavljene tri istraživačke hipoteze.

- ✓ H_1: *Udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini te udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama poduzeća Konzum d.d. kontinuirano rastu u promatranom razdoblju.*

Prema tablicama koje prikazuju vertikalnu analizu aktive i pasive poduzeća Konzum d.d. vidljivo je da udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini bilježi smanjenje u 2011. i 2013. godini, a udio kratkoročnih obveza u ukupnim obvezama bilježi smanjenje u 2011. godini. Stoga se hipoteza H_1 može odbaciti.

- ✓ H_2: *Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća Konzum d.d. kroz promatrano vremensko razdoblje pokazuju napredak u poslovanju.*

Uzevši u obzir rezultate provedene analize i ocjene modela o pokazateljima poslovanja poduzeća Konzum d.d. istraživačka hipoteza H_2 će se odbiti. S obzirom da samo pokazatelj aktivnosti pokazuje napredak, dok kod pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti i profitabilnosti on nije zabilježen donosi se zaključak da se postavljena istraživačka hipoteza H_2 ne može prihvatiti kao istinita.

- ✓ H_3: *Konzum d.d. uspješno zadržava lidersku poziciju u poslovanju trgovine na malo u Hrvatskoj.*

Rezultati komparativne analize klasifikacijom i rangiranje poduzeća pokazali su da poduzeće Konzum d.d ne drži lidersku poziciju u poslovanju trgovine na malo u Hrvatskoj. Odnosno, prema rangiranju poduzeća PROMETHEE metodom Konzum se u rangu sa pet konkurenata u 2012. godini našlo na pretposljednjem petom mjestu, a 2014. godine na posljednjem mjestu. Hipoteza H_3 se može odbaciti.

Iako su rezultati istraživanja pokazali da po pojedinačnim pokazateljima uspješnosti poslovanja Konzum d.d. nije vodeći među odabranom konkurencijom, pokazatelji poslovanja i veličina poduzeća Konzum d.d. ukazuju na njegovu veliku ulogu u privredi Republike Hrvatske, a i šire. Prema odabranim pokazateljima nisu zabilježeni značajni trendovi, ali prisutna je stabilnost i kontinuitet pozitivnog poslovanja i širenje na tržištu.

Rezultati dobiveni u ovom radu daju sliku stanja poduzeća Konzum d.d. te mogu poslužiti potencijalnim investitorima, ulagačima, analitičarima, vladinim i nevladinim tijelima, te ostalim zainteresiranim.

SAŽETAK

Na temelju financijskih izvještaja u ovom se radu analizirala i mjerila uspješnost poduzeća Konzum d.d. da bi se ocijenila kvaliteta poslovanja. Pri tome su se koristili različiti analitički postupci, poput **horizontalne** i **vertikalne analize**.

Radi postizanja bolje kvalitete analize poslovanja poduzeća koristili su se i **pokazatelji uspješnosti poslovanja** poduzeća. Analizirani su pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Provedena je **statistička analiza** financijskih izvještaja poduzeća Konzum d.d. i odabranih konkurenata. Nakon trend analize, klasifikacije cluster metodom i rangiranja Promethee II metodom utvrđeno je da iako poduzeće posluje s profitom i zauzima najveći udio na tržištu, nešto je niže rangirano u odnosu na odabrane konkurente u industriji trgovine na malo. Ipak je evidentan stabilan položaj na tržištu.

Ključne riječi: horizontalna i vertikalna analiza, pokazatelji uspješnosti poslovanja, statistička analiza

SUMMARY

Based on financial statements of the company Konzum d.d., the performance of the same company has been observed and measured. Through analising, there have been used different analytical methods, such as **horizontal** and **vertical analysis**.

In order to achieving better quality of business analysis, there were also used **indicators of business enterprises**. These indicators were analised: liquidity ratios, debt indicators, indicators of activity, indicators of efficiency and profitability indicators.

A statistical analysis of the financial statements of the company Konzum d.d. and selected competitors has been created. After appropriate tests of trend, cluster classification and ranking method PROMETHEE II, it was found that although the company makes profit and

occupies the largest market share, it was ranked lower than expected in comparison with selected competitors. Despite that it shows stable position on the market.

Key words: horizontal and vertical analysis, indicators of business enterprises, statistical analysis

LITERATURA

1. 400 naj: Privredni vjesnik: www.400naj.com (preuzeto 15.05.2016.)
2. Aljinović Barać, Ž. (2015/2016): Računovodstvo novčanih tokova, autorski materijal sa predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu, Split
3. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF – Plus, Zagreb
4. Belak, V. (2002) : Osnove profesionalnog računovodstva, Veleučilište u Splitu, Split
5. Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A. (2006): Počela ulaganja, Mate, Zagreb
6. Fakultet organizacije i informatike: http://old.foi.hr/CMS_library/studiji/pds/mps/predmeti/Promethee_Tihi.pdf (preuzeto 25.08.2016.)
7. Kaufland Hrvatska k.d.: www.kaufland.hr (preuzeto 15.05.2016.)
8. Konzum d.d.: www.konzum.hr (preuzeto 15.05.2016.)
9. Lidl Hrvatska d.o.o. k.d.: www.lidl.hr (preuzeto 15.05.2016.)
10. On-line decision making za podršku MZOŠa RH: http://decision.math.hr/nastava/seminari/PROMETHEE.pdf (preuzeto 25.08.2016.)
11. Pivac, S. (2010): Statističke metode, e-nastavni materijali, Ekonomski fakultet u Splitu, Split
12. Plodine d.d.: www.plodine.hr (preuzeto 15.05.2016.)
13. Poslovna Hrvatska: www.poslovna.hr (preuzeto: 06.01.2016.)
14. Rozga, A. (2006): Statistika za ekonomiste, Ekonomski fakultet, Split
15. Rozga, A., Grčić, B. (2009): Poslovna statistika, Ekonomski fakultet, Split
16. Serdar, V., Šošić, I. (1986): Uvod u statistiku, Školska knjiga, Zagreb
17. Studenac d.o.o.: www.studenac.hr (preuzeto 15.05.2016.)
18. Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek
19. Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb
20. Tommy d.o.o.: www.tommy.hr (preuzeto 15.05.2016.)
21. Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb
22. Vujević, I. (2005): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet, Split
23. Vukoja, B. (2009): Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa

http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf (preuzeto: 28.5.2016.)
24. www.revizorska-komora.hr/ (preuzeto 16.08.2016.)
25. www.usersite.datalab.eu/printclass.aspx?type=wiki&id=215002 (preuzeto 04.09.2016.)
26. Zakon o računovodstvu (2015), Narodne novine, br. 78/15, Zagreb
27. Zelenika, R. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka
28. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

POPIS TABLICA

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti 155
Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti 166
Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti 177
Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti 177
Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti 18
Tablica 6: Bilanca poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 20
Tablica 7: Apsolutna promjena bilance poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. .. 23
Tablica 8: Relativna promjena bilance poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. ... 24
Tablica 9: Račun dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 27
Tablica 10: Apsolutna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 288
Tablica 11: Relativna promjena računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 288
Tablica 12: Vertikalna analiza aktive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. . 3030
Tablica 13: Vertikalna analiza pasive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 32
Tablica 14: Vertikalna analiza skraćenog računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 33
Tablica 15: Vertikalna analiza prihoda i rashoda iz računa dobiti i gubitka poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 34
Tablica 16: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 35
Tablica 17: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom financijske stabilnosti kao zavisnom varijablom…….36
Tablica 18: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela……..37
Tablica 19: Trend parametri modela…….37
Tablica 20: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 37
Tablica 21: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom zaduženosti kao zavisnom varijablom…….39
Tablica 22: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela……..39
Tablica 23: Trend parametri modela…….39

Tablica 24: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 40
Tablica 25: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom obrtaja potraživanja kao zavisnom varijablom…….41
Tablica 26: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela……..41
Tablica 27: Trend parametri modela…….42
Tablica 28: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014.4242
Tablica 29: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s koeficijentom ekonomičnosti poslovanja kao zavisnom varijablom…….43
Tablica 30: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela……..43
Tablica 31: Trend parametri modela…….44
Tablica 32: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014. 4444
Tablica 33: Osnovni podaci o ocijenjenom modelu s neto maržom profita kao zavisnom varijablom…….46
Tablica 34: Tablica ANOVA ocijenjenog trend modela……..46
Tablica 35: Trend parametri modela…….46
Tablica 36: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Plodine za razdoblje 2010.-2014.. 48
Tablica 37: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Lidl za razdoblje 2010.-2014. 49
Tablica 38: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Kaufland za razdoblje 2010.-2014. 50
Tablica 39: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Tommy za razdoblje 2010.-2014. 51
Tablica 40: Odabrani financijski pokazatelji za poduzeće Studenac za razdoblje 2010.-2014. 52
Tablica 41: Financijski pokazatelji poduzeća Konzum d.d. i odabranih konkurenata za 2012. godinu..... 53
Tablica 42: Financijski pokazatelji poduzeća Konzum d.d. i odabranih konkurenata za 2014. godinu..... 53
Tablica 43: ANOVA testiranje za klaster metodu k-prosjeka za 2012. godinu……56
Tablica 44: Klasifikacija poduzeća pomoću klaster metode k-prosjeka za 2012. godinu……56
Tablica 45: ANOVA testiranje za klaster metodu k-prosjeka za 2014. godinu……58
Tablica 46: Klasifikacija poduzeća pomoću klaster metode k-prosjeka za 2014. godinu…...58
Tablica 47: Ponderi i vrsta kriterija za promatrana poduzeća u 2012. godini……..……59
Tablica 48: Ponderi i vrsta kriterija za promatrana poduzeća u 2014. godini……..……60

POPIS SLIKA

Slika 1: Klasifikacija odabranih poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja pomoću dendograma za 2012. godinu ……..…55
Slika 2: Klasifikacija odabranih poduzeća na temelju odabranih pokazatelja poslovanja pomoću dendograma za 2014. godinu ……..…57
Slika 3: Rangiranje odabranih poduzeća pomoću PROMETHEE metode u 2012. godini 60
Slika 4: Rangiranje odabranih poduzeća pomoću PROMETHEE metode u 2014. godini 60

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Kretanje dugotrajne i kratkotrajne imovine poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. 22
Grafikon 2: Kretanje dugoročnih i kratkoročnih obveza poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. 22
Grafikon 3: Udjeli aktive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. 31
Grafikon 4: Udjeli pasive poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010.-2014. 32
Grafikon 5: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014……...35
Grafikon 6: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014…….38
Grafikon 7: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014……40
Grafikon 8: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014…42
Grafikon 9: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Konzum d.d. za razdoblje 2010. – 2014….45